БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 68 (7068)
МАРТЫН 22
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нютагай промышленностиин үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин шанарые һайжаруулха

Советскэ хүнэй энхэ амгалан, баян ...эр байдалай түлөө парти, правительство үдэр бүриин анхарал та...ха байна. КПСС-эй ЦК-гэй ян...рска Пленумэй болон СССР-эй ...рховно Соведэй хоёрдохи сессиин ...хэтэ шиидхэбэринүүд энээнэй эли ...о гэршэнь боложо үгэнэ.

...үрэл партиингаа табиһан энэ аса...ехэ программые хэрэг дээрэнь ...лүүлхын тула республикын ажал...д эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. ...хаанагүй социалистическэ мү...өөнэй замхашагүй хүсэн улам ...нөөр дэлгэрнэ. Завод, фабрика, ...дприяти, колхоз бүхэндэ ажалай ...хамшагта жэшээнүүдые харуул...түрүүшүүлэй болон новаторнуу...тоо олошорно.

...үн нютагай промышленностиин ...дприятинууд үргэн хэрэглэлэй эд ...аа үйлэдбэрилэн гаргаха талаар ...им тэды амжалтануудые туйла... байна. Гэбэшье, ажалшадай ...и ургажа байгаа эрилтэнүүдые ...рэнээр хангаха ябадалда тэдэ ...дприятинууд үшөөл багаар ту...на. Мүнөө хүн бүхэн гоё һайхан ...ал, хубсаһа, янза бүриин эдеэ ...л, сэбэр ба һайн шанартай ме..., ажаһуудалай бусадшье хэрэг...нүүдые элбэгээр абахые хүсэнэ. ...д зоной үлэмжэ ехээр хэрэглэдэг ...бараанай ассортиментые үргэдхэ...ба шанарыень һайжаруулха гээ... нютагай промышленностиин ...дприятинуудай болон олзоборил...н артельнүүдэй шухала зорилго...дай нэгэниинь болоно. Теэд, оло... предприятинууд ба олзоборил...н артельнүүд энэ хүндэтэ үүргэеэ ...эд дүүргэнэгүй. Илангаяа Улан...городой зарим предприятинууд ...он, мүн аймагуудай промкомби...нууд, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэд ...эдынгөө арга боломжонуудые эли...лжэ, үргэн хэрэглэлэй эд бараа...дые элбэгээр, шанар һайнтайгаар ...гахын тула үүсхэл оролдолго ба...гаргана.

...эшээнь, Улан-Удын оёдолой фаб...ые абаад үзэе. Энэ фабрика эл...үнгын гоё һайхан хубсаһа оёхо, ...зарим зүйлнүүдые үйлэдбэрилэн ...аха ехэхэн арга боломжотой. ...гэжэлтэй ба дүй дүршэлтэй бо...н кадрнуудшье бии. Теэд, тус ...брикын оёһон гү, али бүтээһэн ...дукциин шанар заримдаа муу ...даг. Илангаяа юумэ оюулха гэ...хүнүүдэй эрилтэнүүд хангагда...гүй. Мүн фабрикын үйлэдбэрилэн ...гаһан зарим эд бараанай шанар ...эд һайн байдаггүй. Хүүртиг, үбэ...ба зунай малгай, хүбэнтэй хүн...гэхэ мэтэ зүйлнүүд муугаар ба ...шанартай бүдөөр оёгдоно. Энээн ...аа ажалшадай эрилтэнүүдтэ ...брикын хүтэлбэрилэгшэд «шэхэ ...ин, нюдэ балай» байдаг заншал...

...лан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ ол...борилгын артель түрүү предприя...нуудай нэгэн гэжэ тоологдодог ... Теэд, тэрэнэй гаргаһан зарим ...дукциин шанар хангалтагүй ...даг. Һүүлэй жэлнүүдтэ тус ар...ь шаажан гүйлгэһэн түмэр ам...танууды ба панцырна сеткэтэй ...нуудые бүтээн гаргадаг болонхой. ...өөр, энэ жэлдэ иимэ үргэн хэ...лэй товарнууд тон багаар гаргадана. Бүтээн гаргагдахадаашье шанарайнгаа талаар бирагүй байдаг.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараанай шанарые саашадань һайжаруулха асуудал зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэриин гол зорилгонь үшөө болоодүй байһаниие дээрэ дурсагдаһан баримтанууд гэршэлнэ. Улан-Удын Горпромкомбинат сабхи, тапочка, хүбэнтэй хубсаһа оёдог, мүн элдэб түхэлэй чемодан, мебель, щётко болон бусад хэрэгсэлнүүдые гаргадаг юм. Теэд, тус комбинадай продукциин магазинуудаар һара, жэлээр хэбтэдэг, үгышье һаа худалдаа наймаанай организацинуудаар гологдожо абтадаггүй, шалтагааниинь юуб гэхэдэ, имагтал шанарынь муу. Продукциин шанарые эрид һайжаруулхын түлөө зарим хүтэлбэрилэгшэд бодото хэмжээнүүдые абанагүй.

«Бурмонпромсоведэй» правлени аймагуудтахи олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэриие һулаар хүтэлбэрилнэ, тэндэхи промкомбинадууд ажалшадта хэрэгтэй шухала зүйлнүүдые багаар үйлэдбэрилнэ. Сэлэнгын, Бичурын, Закаменай промкомбинадуудай хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии. Зарим аймгүйсэдкомууд тэндэхи нютагай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

БМАССР-эй Нютагай промышленностиин министерство, «Бурмонпромсовет», аймгүйсэдкомууд болбол промкомбинадуудай, предприятинуудай, олзоборилгын артельнүүдэй хүдэлмэриие мүнөөнэй эрилтын ёһоор шэнэдхэн табижа, тэдэнэй хүдэлмэридэ эрид хубилалтануудые хэхын түлөө тэмсэхэ ёһотой.

Үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциингаа ассортиментые үргэдхэхын, өөрынь үные химдаруулхын түлөө тэмсэл ажалшадай эрилтые хангаха талаар шухала асуудалнуудай нэгэниинь болоно. Һара, квартал бүхэндэ түсэб даалгабаринуудаа һайн шанартайгаар, заатагүй дүүргэжэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриие саг үргэлжэ механизацилжа байгаа хада эдэ асуудалнуудай бэелүүлэгдэхэ байһаниинь лабтай.

Эрхим һайн шанартай эд бараа үйлэдбэрилэн гаргахын тулада предприяти бүхэндэ социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ба түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо шухала. Мүн хүдэлмэришэдэй, технологууд болон мастернуудай мэргэжэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байхын түлөө анхарал хандуулагдаха ёһотой.

Промкомбинадууд, олзоборилгын артельнүүд болон фабрикануудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна, профсоюзна, комсомольско организацинууд хүдэлмэришэдэйнгөө бүхы хүсые, шадабари мэргэжэлые ажалай бүтээсые дээшэлүүлгэдэ, продукциин шанар һайжаруулгада зорюулха нангин уялгатай.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолоор зоригжонхой нютагай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд, республикын ажалшадтай хамта өөһэдынгөө хүндэтэ ба харюусалгата зорилгые һайнаар бэелүүлхэ байһандань найдагдана.

Манай Эхэ ороной столица— Москвада

ОЛЗОБОРИЛГЫН АРТЕЛЬНҮҮД ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ТУҺАЛНА

Московско городской олзоборилгын кооперациин гурбан зуугаад шахуу предприятинууд шэнэ зүйлнүүдые бүтээнэ. Олохон артельнүүд хүдөө ажахыда хэрэглэгдэхэ элдэб түхеэрэлгэ болон зэр зэмсэгүүдые бүтээжэ эхилбэ. Штамповочно-механическа завод 1955 ондо кукуруза тариха 20 мянган машиные, «Московский металлист», «Машиностроитель» гэжэ артельнүүд—сүршэдэг түхеэрэлгэнүүдые, хоёрдохи механическа артель—парниково сеялкэнүүдые бүтээн гаргаха байна. Сад ба огородто хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэгүүдые, хүрзэ, уһа сүршэдэг ба газар зөөлэрүүлдэг зүйлнүүдые предприятинууд ехээр бүтээдэг болохонь.

Олзоборилгын артельнүүд хүдөө ажахыда, мүн эд хэрэглэгшэдтэ зорюулан бүхы дээрээ 130 ондоо зүйлнүүдые бүтээн гаргана.

ЦЕМЕНТ ЗӨӨДЭГ МАШИНАНУУД

Столицын ашаанай машинануудай дунда шэнэ машинанууд бии болоо. Эдэ машинанууд «Аремз» гэжэ Московско заводто бүтээгдэһэн цемент зөөдэг машинанууд гээшэ. Эдэ машинанууд «ЗИС-585» маркын самосвал дээрэ тодхогдоһон цистернэтэй адлирхуу юм. Энэ цистернэ ашаа буулгаха ба тээхэ люгтэй байхаһаа гадна, автоматическаар хаагдадаг ба нээгдэдэг хабхагтай юм.

Энэ машиные жолоодогшо кабинаһаа гарангүйгөөр 3,5 тонно цементые минута хахадай болзор соо гидромеханизмын, мүн пневматическа татуургын туһаламжаар буулгаха арга боломжотой байна. Урдань юрын машинаһаа цемент буулгахада 25—30 минута гаргашалагдадаг байгаа.

Шэнэ машинануудаар цемент зөөхэдэ цемент замдаа хорохоёо болиһон, жолоошодой ажал хүнгэрһэн байна. Москвагай барилганuудта цемент зөөлгэдэ иимэ машинанууд мүнөө олоор хэрэглэгдэдэг болонхой.

РЕЦЕНЗИ ХЭГШЭДЭЙ КРУЖОК ЗАВОДОЙ ДЭРГЭДЭ БАЙГУУЛАГДАБА

Куйбышевай нэрэмжэтэ Московско трансформаторна заводой гурбан хүдэлмэришэн бүхэнэй нэгэниинь заводской библиотекэһээ ном абажа уншана. Библиотекын дэргэдэ эмхидхэгдэһэн рецензи хэгшэдэй кружок заводой ажалшадай дунда ном тараалгада ехэ туһа хэнэ. Кружогто хабаадагшад советскэ, мүн хилын саанахи оронуудай уранһайханай литературын удхашанарые уншагшадта саг үргэлжэ хэлэжэ үгэдэг юм. Шэнэ жэлһээ хойшо тэдэнэр арба гаран номдо рецензи бэшээ.

Хүдэлмэришэн Михайлов, нормировщик Лернер, технолог Дубинская, инженернүүд Коробова, Ивойлов гэгшэд литература һайн мэдэхэ байһанаа гэршэлэн харуулаа. Рецензи хэгшэдэй кружогто хүнүүд олоороо хабаададаг боложо байна.

КИНОПЛЁНКО ДЭЭРЭ БЭШЭГДЭҺЭН НОМ

«Рентгенэй хүсөөр шэнгэн болосуудые шэнжэлгэ» гэһэн ном эльгээгыт гэһэн бэшэг Днепропетровскһоо Москвада В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ СССР-эй гүрэнэй библиотекэдэ ерэһэн байгаа. Индо-европейскэ хэлэнүүдэй грамматика тушаа статья эльгээхэ тухай бэшэг Марийска АССР-һээ абтаа...

Номой хуудаһанууд тусхай конструкциин аппарадаар нарин киноплёнко дээрэ буулгагдаад, орёолгоотой зангаараа багахан коробко соо хэгдээд, захигшадтань хүргэгдэнэ.

Фильмотекэдэ мүнөө 80 мянган гаран микрофильмнүүд тоологдоно. Тэдэнэрэй дунда номой, газетын, журналай, диссертациин, мүн гар бэшэлгэнүүдэй буулгабаринууд бии. Ромэн Ролланай «Дневнигэй» буулгабари һаяхан плёнко дээрэ буулгагдаа. Тэрэ дневнигые советскэ литературоведүүд болон оршуулагшад шэнжэлжэ байна.

Номой хуудаһануудые киноплёнко дээрэ буулгаха иимэ арга угаа ехэ удхашанартай байна. Энэ арга хадаа тон шухаг зохёолнуудые олон зуун жэлдэ хадаглаха арга боломжо бии болгоно, Советскэ Союзай ямаршье нютагта байһан ажалшад хэрэгтэй номоо захиха аргатай болоно.

ПОЧТОВО МАРКАНУУДАЙ СУГЛУУЛБАРИ

Москвада, Хлебнэ переулкада главна оптово филателистическэ конторо байдаг. Дэлхэйн бүхы оронуудһаа эндэ үдэр бүри олон тоото бэшэг ерэнэ. Эдэ бэшэгүүд эмхи зургаануудһаа, магазинуудһаа, мүн юрыншье хүнүүдһээ ерэнэ.

Почтово марканuудые суглуулгада СССР-тэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ хадаа туйлай ехэ культурно-ойлгууламжын удхашанартай юм. Манай орондо элдэб мэргэжэлтэй хүнүүд почтово марканuудые суглуулгаар һонирхоно. Тэдэнэрэй олонхинь хэдэ хэдэн клубууд, эрдэмтэдэй байшангууд болон пионернүүдэй ордонуудай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн филателистическэ кружогуудта хабаадалсана. Хоёр мянга табан зуу гаран номой магазинууд тон шухаг почтово марканuудые наймаална.

Филателистическэ конторо элдэб марканuудые наймаанда гаргахань. Манай ороной эрдэмтэдэй, уранзохёолшод, композиторнууд, уранзураашад болон архитекторнүүдэй портредүүдтэй почтово марканууд наймаалагдахань.

(ТАСС).

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедһээ, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведһээ

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ кандидат, ССР Союзай Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Оборонын Министрын Орлогшо, ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй эрхим полководецууд ба байгуулагшадай нэгэн, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай алдарта герой, Советскэ Союзай Маршал **Говоров** Леонид Александрович удаан саг соо, хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр энэ оной мартын 19-дэ наһа бараба гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Советскэ Союзай Маршал **Л. А. Говоров** Москва городто Улаан талмай дээрэ хүдөөлүүлэгдэхэ юм.

ССР Союзай Оборонын министерствоһээ

КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Оборонын Министрын Орлогшо, Советскэ Союзай Маршал **Говоров** Леонид Александрович удаан саг соо, хүндөөр үбшэлһэнэйнгөө һүүлээр энэ оной мартын 19-дэ наһа бараба гэжэ ССР Союзай Оборонын министерство гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

Советскэ Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүд Маршал **Л. А. Говоровые** гээхэдээ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай элитэ полководецые, ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй мэдээжэ ажал-ябуулагша ба эмхидхэгшые гээһэн байна.

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведтэ

ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь:

Советскэ Союзай Маршал **Л. А. Говоровые** хүдөөлүүлгые эмхидхэхын тулада Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский (түрүүлэгшэ), комиссиин гэшүүд — Советскэ Союзай Маршал С. С. Бирюзов, Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко, А. Ф. Горкин, М. А. Яснов гэгшэдһээ бүридэһэн комисси байгуулха.

Советскэ Союзай Маршал Л. А. Говоровые хүдөөлүүлгые эмхидхэхэ комиссиһаа

Советскэ Союзай Маршал **Л. А. Говоровой** бэетэй хуурсаг Союзуудай Байшангай Колонно залда табигдаха юм.

Наһа бараһан **Л. А. Говоровые** үдэшэхын тула Союзуудай Байшангай Колонно зал энэ оной мартын 21-нэй үдэрэй 11 часһаа нээлгээтэй байха.

Нүхэр Н. А. Булганинтай Хитадай Арадай Республикын посол Лю Сяо уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай Хитадай Арадай Республикын Онсо ба Бүрин эрхэтэ посол Лю Сяо мартын ...дэ уулзаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо И. Микоян хөөрэлдэхэ үедэнь байлсаа.

(ТАСС).

Модо бэлэдхэлгын ба модо урадхуулгын суута мастернууд

...лэдбэриин ехэ амжалта туйла...ынь, ажалай эмхидхэлые һай...улһанайнь, үйлэдбэриин техно...ые наринжуулһанайнь түлөө ...СР-эй Ой модоной промышлен...стиин министерство «Модо бэлэд...гын ба модо урадхуулгын хүндэ...мастер» гэһэн нэрэзэргые олон ...дэлмэришэдтэ олгохо зуураа, үб...дээ зүүхэ значогуудые тэдэнэр...барюулаа.

«...омлес» комбинадай Зырянска ...промхозой электромеханик И. З. ...мыцкидэ хүндэтэ нэрэзэргэ олгог... Нүүдэл электростанцида ажал... зуураа, нүхэр Немыцкий нор...ые саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг юм. 1952 оной октябрьһаа 1954 оной октябрь хүрэтэр нүхэр Немыцкиин ажалладаг электростанци 65 мянга гаран кубометр модо бэлэдхэжэ, тайраһан байна. Энэнь нормоһоо 32 процентээр ехэ болоно. 5 мянга гаран килограмм горючи арьбалагдаа.

«Модо бэлэдхэлгын ба модо урадхуулгын хүндэтэ мастер» гэһэн нэрэзэргэ «Комилес», «Кирлес», «Свердлес», «Иртышлес», «Забайкаллес», мүн бусад комбинадуудай трактористнуудта, электромеханигууд, мотористнууд, электрохюрөөшэд, шофёрнууд, модо зөөгшэд, ашаалагшад, крановщигууд, мүн модо урадхуулагшадта олгогдоо.

Мүнөөдэр Сталинградска ГЭС-эй барилга дээрэ

Энэ жэлдэ Волгын адагта дулаан үбэл байгаа. Саһанай һүүлээр бороо орожо, һубаг горхонуудаар уһан урдажа байгша һэн. Үнгэрһэн жэлэйнгээ дүй дүршэлөөр Сталинградска ГЭС-эй барилгашад Волга дээгүүр мүльһэн харгы тогтооһон юм. Теэд, тэрэ харгыгаар ашаа тээжэ эхилхэдэнь бороо ороод лэ, һаад ушаруулдаг байгаа. Тиимын тула, мүльһэн дээгүүр томо гэгшын транспортёр байгуулһан байна. Энэ транспортёр богонихон болзорто—недели соо бии болгогдоо һэн. Иигэжэ нэгэ эрьеһээнь нүгөө эрьедэнь Волжский городто хэрэгтэй ашаануудые зөөдэг болоо.

Дулаан үбэл харгы замшадта һаад ушаруулбашье, барилгын гол хүдэлмэришэдтэ зохид байгаа. Илангаяа гидромеханизаторнуудай хүдэлмэридэ ехэ таатай байһан байна.

Гэбэшье, тэдэнэй амжалта имагтал сагай уларилһаа болоо гэжэ хэлэжэ болохогүй. Үбэлэй үедэ гидромеханизаторнууд хадаа хүдэлдэг машинануудай корпусые тусхай машинаар халаадаг ба земснарядай дэргэдэ мүльһэ хүргэхэгүйн тулада элдэб хэмжээнүүдые хараалдаг байгаа. Энэ үүсхэлэй ашаар үбэлэй үедэ земснарядууд зунайхиһаа доошо бэшээр хүдэлөө. № 1005 земснарядай экипаж (начальнигынь Геннадий Бобша) үдэрэйнгөө нормые саг үргэлжэ 140—160 процент дүүргэнэ. Мүн № 510 ба 509-дэхи земснарядуудай экипажууд өөһэдынгөө хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Мошкин, Марченко гэгшэдэй ударидалгаар гайхамшагта амжалтануудые туйлана. Тэдэнэр аяар 12—13 мянган кубометр газар малтажа, халаанайнгаа даалгабариие хоёр дахин үлүүлэн дүүргэнэ.

Солото гидромеханизаторнуудһаа экскаваторщигууд гээгдэнэгүй. Олег Кошевойн нэрэмжэтэ № 613 экскаваторай экипаж нүхэр Иван Нетаевай хүтэлбэри доро үдэр бүри 1508—1700 кубометр газар автосамосвалнуудта ашана. Мүн «Уралец» гэжэ нүхэр Николай Сычевой хүтэлбэрилдэг экипаж жэшээтэ ажалаараа суурхана. Тус экипаж хоёр миллион кубометр газар малтажа дүүргэхэеэ байна.

Мүнөөдэрэй барилгые газар малталгын хүдэлмэри шиидхэнэ бэшэ. Үдэр ерэхэ бүри бетоноор хэгдэхэ хүдэлмэри үргэдэжэ байна. Илангаяа гидроузелай барилгые түргэдхэхэ предприятинуудта энэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулагдана. ГЭС-эй байшангай 40 метр гүнзэгы котлованда эстакада байгуулагдажа байна. Нэгэ метр хахадһаа ута металлическа хүүргээр барилгашад болбол ГЭС-эй байшангай ба уһа эюулэхэ плотинын бетониие табиха юм. Эстакадын табадахи таһагта мүнөө хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Энэ томо металлическа хүүргэ дээгүүр рельс тодхогдоно. Тэрэнэй хажуугаар портальна кранууд суглуулагдана. Тэдэнэй хоёрынь бэлэн болоод, һаеын үдэрнүүдтэ эстакадада табигдаха юм. Энэ хүсэтэ подъёмнигуудай ашаар, барилгашад хабсаралгын хүдэлмэриие түргэдхэхэ аргатай.

Мүн Волга дээгүүр дүүжэн харгы баригдажа дүүрэхэ дүтэлөө. Мүнөө эндэ һүүлшын түхеэрэлгэ хэгдэнэ. Һаяар Волгын зүүн эрьеһээ баруун эрье хүртэрнь хэдэн мянгаад тонно ашаа тээгдэхэ болоно.

Волга шадарай эрьеэр Сталинградска ГЭС-эй барилгын талмайнууд хаа хаанагүй жэрынэ. Волгын һаба руу шэглэһэн станциин котлованһаа хэдэн тээшээ харгы гаранхай. Эдэ харгынууд заводуудта, түмэр харгын станцинуудта, волжско пристаниинуудта болон складуудта ошоно. ГЭС-эй барилгын талмайһаа холо бэшэ, Ахтуба гэжэ үндэр эрье дээрэ залуухан город бодхогдоо. Тэрэнэй нэрэнь Волжский юм. Дүрбэн жэлэй саада тээ, эндэ түрүүшын байшангай торхонь тодхогдожо эхилһэн байгаа. Теэд мүнөө энэ город хэдэн мянган хүн зонтой, танигдашагүй шэнэ город болонхой. Илангаяа һүүлшын жэлдэ эндэ ехэ барилга хэгдээ. Хэдэн зуугаад шэнэ гэрнүүд баригдаа. Культурно-гэгээрэлэй болон эмхи зургаануудай байшангууд олоор бодхоогдоо. Барилгашадай залуу городто 9 һургуули, үхибүүдэй арба гаран детсад болон яслинууд тоологдоно. Марксизм-ленинизмын үдэшын университет, ВУЗ-ай филиал ба гидротехническэ техникум нээгдэнхэй. Хушалтатай колхозно дэлгүүр һаяхан баригдаа. Һүнэй заводой, мяханай комбинадай ба бусадшье барилганууд түргэнөөр ябуулагдажа байна.

В. Еременко.

ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗОЙ

Эндэхи колхознигууд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэ

☆ ☆

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска, февральско-мартовска ба июньскэ Пленумүүдэй тогтоолнуудаар зоригжоhон манай колхозой гэшүүд ниитынгээ ажахые бэхижүүлхэ, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын культурануудай тарилгын талмайе үргэдхэхэ талаар үнгэрэгшэ 1954 ондо зарим тэды хүдэлмэри хээ.

Гэхэтэй хамта, колхозоймнай ниитын ажахыда хэрэглэгдээгүй үшөөл ехэ арга боломжонууд бии. Тиимэhээ эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ малажалай ба таряанажалай продуктнууд тон багаар абтана.

Һаяхан болоhон хамтынгаа суглаан дээрэ бидэнэр артелиингээ табанжэлэй түсэбые зүбшэн хэлсэhэн ба КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхэ арга боломжонуудаа хаража үзэhэн байнабди.

1955—1960 онуудай турша соо малажалай продуктнуудые ехээр абахын тулада иимэ юумэ хэхэ байнабди:

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэринүүдэй ёhoop мүнөө манай респубтикын колхозуud болон аймагуудта ерэхэ табан жэл соо малажалай продуктнуудые ехээр абаха хэмжээ-ябуулганууд зохёогдожо байна. Энэ шухала хүдэлмэридэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, колхозно эдэбхитэд, партий… ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсана.

Һаяхан, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени колхозно эдэбхитэдэй ба Хонхолойн МТС-эй мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар артельнэ ажахыгаа хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб зохёогоо. Энэ түсэб мартын 8-да колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдаа.

1955—1960 онуудта артельнэ ажахыгаа саашадань яажа хүгжөөхэ, малажалай продуктнуудые яагаад ехээр абаха байhан тухайгаа эндэхи колхознигууд мүнөөдэрэй номерто хөөрэнэ.

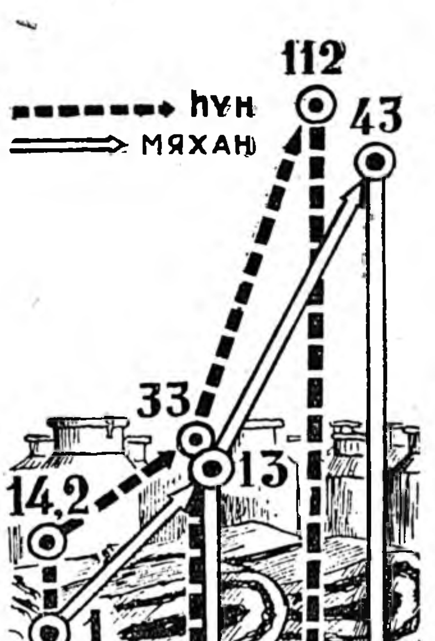
1. Малажал хүгжөөхэ ба малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ асуудал

Энээнэй урда жэлнүүдтэ малажал хүгжөөхэ, малай ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ асуудалнууд тон мууса шиидхэгдэдэг байгаа. Малай тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха тухай жэлhээ жэлдэ хөөрэлдэдэгшье һаа, тэрэнээ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шададаггүй байгаабди. Малаа муугаар харууhалдаг, элбэг ехэ сабшалан, бэлшээрээ зүбөөр ашагладаггүй, тэжээлэй культурануудые бапаар таридаг hэмди.

Эдэ бүхы дутагдалнуудhаа боложо, малаймнай үүлтэр хүсэд һайжаруулагдаатүй, тиигэжэ ноохо, һү, мяха, үндэгэ ехээр абаха арга боломжонууднай хүсэд хэрэглэгдээгүй байhан юм. Гадна, малай hубайрха, түл хаяха ябадал али олон үзэгдэдэг байгаа. Мал үсхэбэрилхэ түрүү арга методүүд муугаар нэбтэрүүлэгдэдэг hэн. Тэрэшэлэн малдаа типовой дулаан байрануудые бариха хэрэг тоодоггүй, харин гээгдэнги хуушанай аргаар малажалаа эрхилдэг байhан тула эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ тон бага продуктнуудые абадаг hэмди. Жэшээнь, үнгэрhэн 1954 ондошье эдлүүриин зуун гектар газарhаа миил 14,2 центнер hүн, 1,05 центнер мяхан, 55 килограмм ноохон, 13,7 центнер овощь, 17,7 центнер хартаабха абтаhан ба 8505 түхэриг мүнгэн олзо оруулагдаhан байна. Тиихэдэ эдлүүриин зуун гектар газарта 13 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 4 үнеэтэй, 29 толгой хонитой, 6 гахайтай болоhон, 686 үндэгэ абаhан байнабди.

Бүхы арга боломжонуудаа бүрин хэрэглэжэ, ойрын 4—5 жэл соо колхозоо эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхэ, тэрэнэй үндэhэ hуури дээрэ колхознигуудайнгаа ажабайдалые улам һайжаруулха, гүрэндөө малажалай про-

Эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ эды шэнээн hү, мяха абаха (центнераар)

дуктнуудые бүри ехээр үгэдэг болохо гэжэ шиидээбди. Хамтынгаа суглаан дээрэ эдэ хэмжээ-ябуулгануудые баталан абаха зуураа, бии байhан дутуу дундануудаа бүрин усадхаха, малайнгаа тоо толгойе нилээд ехээр олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ зорилго табяабди.

Малаймнай тоо толгой иимээр олошорхо:

1954 ондо манай колхоз 1678 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 493 толгой үнеэтэй, 3660 хонитой, тэрэ тоодо 201 толгой нарин, 524 толгой нарибтар ноохотой хонитой, 432 гахайтай, тэрэ тоодо 83 толгой эхэ гахайтай, 4666 толгой шубуутай байhан haa, 1960 ондо 1900 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 760 үнеэтэй, 8000 толгой хонитой, тэрэ тоодо 1000 толгой нарин ноохотой, 5000 толгой нарибтар ноохотой хонитой, 680 толгой гахайтай, тэрэ тоодо 140 толгой эхэ гахайтай, 7500 шубуутай болохо гэжэ түсэблэнэбди. Тэрэшэлэн 1955 онhoo 500 толгой уhанай шубуу үсхэбэрилжэ эхилээд, 1960 ондо нугаhа, галуудаа 1000 хүргэхэбди.

Энэ түсэбөө бэелүүлхэдээ эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ 15,4 толгой эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 6,2 толгой үнеэтэй, 65 толгой хонитой, 104 толгой гахайтай болохобди. 1960 ондо эбэртэ бодо малай hүрэг соо 40 процентнь үнеэд болохо юм. Гадна, ороохото культуранудай зуун гектар бүхэндэ 177 толгой шубуутай болохо байнабди.

Малай үүлтэрые һайжаруулха зорилгоор искусственна урэжүүлгые бүри үргэнөөр хэрэглэдэг болохобди, үүлтэртэ малнуудые олоор худалдан абахабди. Жэшээнь, 1955 онhoo 1960 он болотор 83 толгой үүлтэртэ эбэртэ бодо мал худалдан абтаха. Мүн энэ жэлhээ эхилжэ, 1959 он хүрэтэр жэл бүриин 20 толгой нарин ноохотой үүлтэртэ хусанууд, 100 толгой нарин ноохотой түлгэнүүд худалдан абтаха юм. Тэрэшэлэн үүлтэртэ гахайнуудые нилээд олые худалдан абахабди.

Малаа зоотехническэ заабариин ёhoop харууhалха, мал үсхэбэрилгын түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхэ байнабди. Жэшээлхэдэ, тугалнууд эхэhээ таhалагдан, түлигдэдэггүй байрануудта түлжүүлэгдэхэ, үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн hаалга эмхидхэгдэхэ, жэл бүри зундаа 100 үнеэд хээрын латерына байрада харууhалагдан, ногоон конвейер хэрэглэгдэхэ юм. Хонид ба гахайнууд жэлдээ хоёр дахин түрүүлэгдэхэ. Бүхы түрэлэй малнуудые үүлтэрэйнь, наhанайнь, эрэ эмынь, ашаг шэмэ үгэлгынь талаар илгажа, амяар амяараа гүүртэнүүд ба отаранууд болгон харууhалха тэжэ хараалнабди.

Малай ашаг шэмэ иимээр ехэ болохо:

Мяхан. 1954 ондо 1323 центнер мяха гүрэндэ уялгата ёhoop тушааhан ба худалдаhан, натура түлбэреэр үгэhэн байгаа haa, 1960 ондо 4935 центнер мяха тушааха, худалдаха ба натура түлбэридэ үгэхэ байнабди.

Эды шэнээн мяха гүрэндөө хайшан гээд үгэхэбибди гэхэдэ, 1960 ондо 629 толгой эбэртэ бодо мал, 3336 толгой хони бэлшээн таргалуулхабди, 1440 толгой гахай, тэрэ тоодо 70-ые ехэ тарганаар, 320-иие тарганшапаар шахахабди. Мүн 1960 ондо 4500 шубууд шахагдаха байна.

1955 ондо таряанай газарай зуун гектар бүхэндэ 7,9 центнер гахайн мяха абаха haa, 1960 ондо 32,6 центнер абадаг болохо байнабди. Тиигэжэ, 1955 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ хамта дээрээ 13 центнер мяха абаад, саашадаа энэ тоое жэл бүри дээшэлүүлжэ, 1960 ондо 43 центнер мяха абадаг болохо гэжэ хараалагдана.

Һүн. 1954 ондо 520 центнер hү уялгата ёhoop гүрэндэ тушааhан, 52 центнер hү натура түлбэридэ үгэhэн байгаа haa, 1960 ондо 700 центнер hү тушааха, 150 центнер hү натура түлбэридэ үгэхэ болохобди. Гүрэндэ hү худалдалга 1960 он хүрэтэр илангаяа ехэ болгогдохо.

1954 ондо 460 центнер hүн гүрэндэ худалдагдаhан аад, 1955 ондо — 2623 центнер, 1956 ондо — 3527 центнер, 1957 ондо — 6260 центнер, 1958 ондо—8624 центнер, 1959 ондо — 9260 центнер, 1960 ондо—11.390 центнер hү худалдаха байнабди.

Энэ зорилгоёо дүүргэхын тула нютагай үүлтэрэй үнеэдhээ hү hаалтые жэлhээ жэлдэ дээшэлүүлхэбди. Жэшээлхэдэ, 1954 ондо үнеэн бүриhөө 411 литр hү haahaн байбал, 1960 ондо үнеэн бүриhөө hү hаалгые 1650 литр хүрэтэр ехэ болгохо зэргэтэйбди. Тиигэжэ 1960 ондо хамта дээрээ 13.860 центнер hү абахабди.

Эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ 1955 ондо — 33 центнер, 1960 ондо—112 центнер hүн абтаха.

Үндэгэ. 1954 ондо 28.614 үндэгэн гүрэндэ тушаагдаhан ба худалдагдаhан байгаа haa, 1960 ондо 810 мянган үндэгэн тушаагдаха ба худалдагдаха. Тиихын тула үндэгэлдэг тахяагай тооe мүнөө байhан 3194 толгойhoo 1960 ондо 7500 толгой болгохо, 1954 ондо тахяа бүхэнhөө 73 үндэгэ абаhан haa, 1960 ондо 120 үндэгэ абадаг болохобди.

Таряанай газарай зуун гектар бүхэндэ үндэгэ иимээр абадаг болохобди гэбэл: 1955 ондо — 5333 хэhэг, 1960 ондо — 19.285 хэhэг.

Ноохон. Ноохо ехээр абадаг болохо хэрэгтэ илангаяа ехэ анхарал хандуулагдана. 1954 ондо 6888 килограмм ноохон гүрэндэ уялгата ёhoop ба натура түлбэридэ тушаагдаhан, гүрэндэ худалдагдаhан байбал, 1955 ондо — 7887 килограмм, 1956 ондо — 11.881 килограмм, 1957 ондо — 16.167 килограмм, 1958 ондо — 19.210 килограмм, 1959 ондо — 23.462 килограмм. 1960 ондо — — 28.000 килограмм ноохон гүрэндэ тушаагдаха, худалдагдаха ба натура түлбэридэ үгтэхэ юм. Тэрэ тоодо, 1960 ондо 4200 килограмм нарин, 14.800 килограмм нарибтар, 9000 килограмм шэрүүбтэр ноохон абтадаг болохо. 1957 онhoo хойшо шэрүүн ноохон абтахаяа болихо.

Иимэ үрэ дүнгүүдые туйлахын тула хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулжа, ноохо хайшалалгые бүхы хэмжээгээр ехэдхэхэ ёhотойбди. Хэрбээ 1954 ондо дунда жэшээгээр хонин бүриин 2,39 килограмм ноохо хайшалhан байбал, 1960 ондо 3,5 килограмм хайшалдаг болохобди. Тиихэдэ 1960 ондо нарин ноохотой хонинhoo дунда зэргээр 4,2 килограмм, нарибтар ноохотой хонинhoo — 3,7 килограмм ноохон хайшалагдаха.

Эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэндэ үнгэрэгшэ жэлдэ 55 килограмм ноохон хайшалагдабал, 1960 ондо 220 килограмм ноохон хайшалагдаха.

* * *

Ниитынгээ малажал саашадань хүгжөөхэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, малайнгаа тоо толгойе олошоруулха ба үүлтэрыень һайжаруулха талаар хараалагдаhан эдэ бүхы зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэмнай Хонхолойн МТС-эй мэргэжэлтэд, механизаторнууд саг үргэлжын туhаламжа үзүүлхэ юм. Зооветеринарна мэргэжэлтэд зоотехническэ наукын туйлалтануудые малшадай дунда үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, түрүү дүй дүршэлдэ, мүнөөнэй шэнэ аргануудта тэдэниие hургаха, гурбан жэлэй зоотехническэ курсануудай занятинуудые али болохоор һайжаруулха байна.

Малшадай кадрнуудые бэлэдхэлгэ. Малшадай мэргэжэлтэй кадрнуудые бэлэдхэнгүйгөөр ниитынгээ малажал саашадань амжалтатайгаар хүгжөөхын, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын аргагүй. Тиимэhээ табан жэлэй турша соо 4 тоо бүридхэлшэдые, 4 ахалагша hаалишадые, 3 ахалагша хонишодые, 4 ахалагша гахайшадые тусхай курсануудта hургажа бэлэдхэхэ, мүн колхоздоо 1 зоотехниггтэй, 2 веттехниггтэй, 2 ветсанитартай болохо байнабди.

Гадна, гурбан жэлэй агро-зоотехническэ курсануудта колхознигуудые олоорнь hургажа, энэ табан жэл соо хүдөө ажахын 257 мастернуудые бэлэдхэхэбди.

2. Тэжээлэй база байгуулха асуудал

Ойрын 5—6 жэлэй турша соо ороохо таряанай нэгэ жэлэй валовой суглуулбарние 10 миллиард пүүдтэ хүргэжэ, тэрэнэй үндэhэ hуури дээрэ малажалай гол шухала продуктнуудые хоёр ба хоёрhoo үлүү ехээр абадаг болохо гэжэ партиин ЦК-тэй январска Пленумэй тогтоол соо заагдана. Тиигээд байхадаа манай орон ороохо таряае бусад ондоо хэрэгсэлнүүдтэ паргашалхын ба худалдахын хажуугаар, 4 миллиард пүүд таряа малажалда үгэжэ шадаха байна.

Ороохото культура. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолhoo үндэhэлэн, манай колхоз ороохото культуранудай тарилгын талмайе ерэхэ табан жэл соо нилээд үргэдхэхэ, ургасыень дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэбэ. 1960 ондо хамта 4490 гектар дээрэ ороохото культуранудые тарижа, 56.910 центнер ороохо таряа бүхы дээрээ абаха байнабди. Тиихэдээ 1954 ондо гектар бүриhөө 6,17 центнер шэниисэ, 5,9 центнер хабарай хара таряа, 3,62 центнер намарай хара таряа, 7,52 центнер овёс, 0,98 килограмм просо, 4,34 центнер гречихэ, 1,9 центнер ячмень хуряаhан байгаа haa, ургасын харууhалгые, газарай элдүүрилгые һайжаруулhанай, тарилгын түрүү арга үргэнөөр хэрэглэhэнэй, газараа үтэгжүүлhэнэй, таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаhанай, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые зүбөөр ба гүйсэд үнгэргэhэнэй ашаар ургасын хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлжэ, 1960 ондо гектар бүриhөө 14 центнер шэниисэ, 12 центнер хабарай хара таряа, 11,5 центнер намарай хара таряа, 12,5 центнер овёс, 8—8 центнер просо ба гречихэ, 12 центнер ячмень хуряадаг болохо гэжэ түсэблэнэбди.

Шэмэтэ тэжээл. Зелёнко ехээр таридаг болохобди. Тиин мүнөө жэлдэ зелёнкые 300 гектар дээрэ тарижа эхилээд, 1960 ондо 600 гектар болгохо байнабди. Тиихэдээ байгша ондо гектар бүриhөөнь 15 центнер ургаса абаха haa, 1960 ондо 29 центнер хүрэтэр ургуулхабди. Тэрэшэлэн корнеплод, хартаабха, овощь гэхэ мэтые ехээр тарижа, малдаа шэмэтэ һайн тэжээл бэлдэхэбди. Жэшээлхэдэ, 1960 ондо хартаабхын талмай 100 гектар болгогдохо. зуураа, га бүриhөөнь 180 центнер гэхэ гү, али мүнөө жэлэйхиhээ 2 дахин шахуу ехэ ургаса абтаха байна. Мүн корнеплодой тарилгые 60 гектар болгоод, га бүриhөөнь 200 центнер ургаса абадаг болохо гэжэ хараалнабди. Овощиин ургаса илангаяа ехээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. 1960 ондо 30 гектар овощь таригдажа, гектар бүриhөөнь 250 центнер ургаса абаха зорилготойбди.

Ороохото-тэжээлэй культура. Малда һайн тэжээл бололог овёс ехээр тарижа, 1960 ондо 550 гектарта хүргэхэ байнабди. Тиихэдэ ячмень, просо, гречихэ гэхэ мэтын культуранудай тарилга нилээд үргэдхэгдэхэ, ургасань дээшэлүүлэгдэхэ байна.

Сабшалангай газар һайжаруулга. Сабшалангайнгаа газар һайжаруулжа, үбhэ ногооной үндэр ургаса хуряадаг болохын тула ерэхэ табан жэл соо нилээд ехэ сабшаланиие бургааhа hөөгүүдhээ, модо шулуунhaa сэбэрлэхэ, 200 гектарта үтэг хэхэ хээрын ногооной үрэhэ суглуул… ургаса багатай 70 гектар сабшал… да тариха, ургаса багатай 250 ге… тар сабшалан нугажуулан һайж… руулха. Мүн 1000 гектар сабшал… гай талмай борнойлогдохо, 17… гектар сабшалан уhалагдаха, 1… гектар намаг хатаагдаха, тэрэшэл… жэл бүри намагтай нилээд ехэ са… шалангай ба бэлшээриин газар… таагдаха байна. Жэл бүри 60 ге… тар болдоггой газар жэгдэлэгдэ… ногоон таригдаха юм.

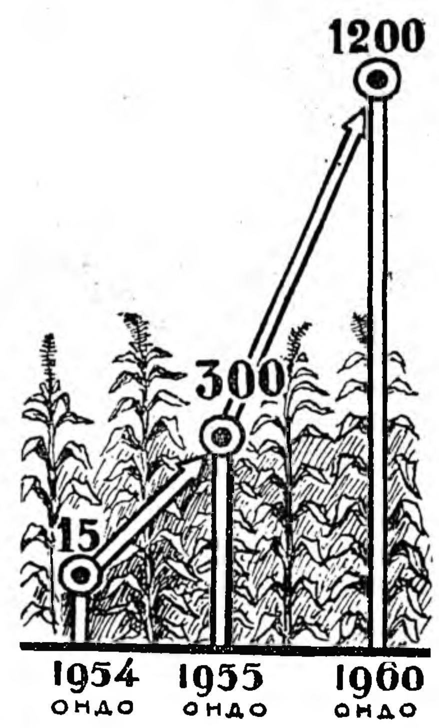
Эдэ бүхы сабшалангай-мелиор… тивна хүдэлмэринүүдые үнгэргэ… дэмнай Хонхолойн МТС механи… муудаараа бүхы хэмжээгээр туhа… ха байна.

Тарилгын талмай үргэдхэ… Ороохото ба тэжээлэй культур… нуудай тарилгын талмайе үргэ… хын тула эдэ жэлнүүдтэ 1200 ге… тар шэнэ ба боро газар хахалагд… ха юм. Тиигэжэ, жэл бүри 2500 ге… тар хүрэтэр һайнаар элдүүрилэгд… hэн хара партай байдаг болохобд…

3. Кукуруза—ороохото ба силоснэ үнэтэ культура

Үнэтэ культура болохо кукурузые ехээр тарилга хадаа ороохо таряа болон шэмэтэ тэжээл ехээр тарижа ургуулха шухалын шухала арга нүхэсэл мүн. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй заахаhанай ёhoop энэ культура юугээрээ үнэтэйб гэхэдэ, нэгэ доро хоёр зорилго шиидхэдэг — ороохо таряанай ресурсые ехэдхэхэдэг ба набша эшээрнь һайн силос дарагдадаг байна.

Кукурузын тарилгын талмай иимэ болохо (гектараар)

Партиин ЦК-гэй январска Пленумэй заабарние бэелүүлэн, манай колхоз байгша онhoo эхилжэ, кукурузын тарилгые эрид үргэдхэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Шэмэтэ һайн силос дарахын ба ороохо абахын тула энэ табан жэл соо кукурузые иимэ хэмжээтэйгээр тариха гэжэ шиидээбди: 1955 ондо —300 гектар, 1956 ондо—480 гектар, 1957 ондо—660 гектар, 1958 ондо — 840 гектар, 1959 ондо—1020 гектар, 1960 ондо—1200 гектар. Тиихэ зуураа, 1960 ондо 200 центнер эдеэшэнтэhэн буурсагтай силос болохо ногоон тэжээл абаха гэжэ бодомжолнобди.

Иимэ ургаса абахадаа манай ко… хоз 1960 ондо гансашье бүхы үне… дээ бэшэ, харин ниитынгээ мал… бүхыдэнь, мүн колхознигуудай х… биин малые шэмэтэ тэжээлээр хан… гажа шадаха байна.

Гадна, кукурузын буурсагу… эдеэшэнтэhэн үелөө набша э… нүүдhээ амяарлан хуряагдажа, г… хайнуудые шахахын тула сил… болгогдохо юм. Гектар бүриhөө ду… да зэргээр 15—20 центнер куку… зын ороохо абахаар хараалнабд… Гэбэшье, мүнөө жэлдэ кукуруз… өөрын үрэhэ абахын тула тэрэни… эртээнhээ парнигууд соо хэгдэh… 45000 горшоогхонууд соо ургуула… хабарай эртын хүйтэнэй болиж… агаарай болон хүрьhэнэй дулаас… саар полидо гектар хахад газар… hуулгаха байнабди. Тэрэнэй ашаг… намарай хүйтэнэй эхилхэhээ үрэ… хүсэд эдеэшэhэн буурсагуудтай к… куруза хуряажа, ороохыень үрэ… хүрэнгэ болгон хаахабди.

Энээнэй урдахи 2 жэл удаа 15—… гектар дээрэ кукуруза таригдаh… байгаа. Гэбэшье, энэ культура то… додоггүй дээрэhээ тон муу, үрэж… багатай, муугаар элдүүрилэгдэ… уhалагдадаггүй, орхигдошоhон г… зар дээрэ таригдадаг, тэрэнэй х… ноhoo харууhалга хэгдэдэггүй ба… hан юм. Тиимэhээ кукурузын өөд… ургаса абтадаггүй байhанинь г… халтай бэшэ. Ушар иимэhээ… жэлhээ эхилжэ, кукурузые эг… шэлэгдэмэл һайн газарта, шада… haa, уhалагдадаг газар ба пар дээ… таридаг болохо гэжэ шиидэ…

Тэрэшэлэн кукурузын ургасые х… рууhалга һайжаруулха, ряд х… рондынь элдүүрилгэ имагтал ма… наар, хэрээhэлүүлэн—хүндэлөөш… ба утаашань — элдүүрилхэ байн… ди. Тэрэнэй тула МТС-эй маш… зэмсэгүүд, жэшээлхэдэ, пропаш… тракторнууд, тусхай культиват… нууд, «СШ-6» гэжэ кукуруза та… даг квадратно-гнездовой сеял… мүн тусгаар тааруулагдаhан с… кэнүүд дүүрэн хүсөөрөө ашагла… ха байна.

Тэжээлэй база бэхижүүлгын т… лаар дээрэ дурсагдаhан хэм… ябуулгануудые бэелүүлээд бай… даа ниитынгээ малые элдэб ян… тэжээлээр гүйсэд хангажа шад… болохобди.

4. Малажалай ба культурно-ажаhуудала… барилганууд

Малажалай барилганууд. Түргэнөөр үдэжэ байгаа ниитын малда типовой һайн байранууд хэрэгтэй. 1954 ондо 19 элдэб барилганууд, тэрэ тоодо малай ба үйлэдбэриин барилганууд манай колхоздо баригдаhан юм. Жэшээлхэдэ, 100 үнеэнэй, 500 хониной, 95 тугалай, 2000 тахяагай, 2000 дальбараагай байха типовой шэнэ байранууд баригдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Гадна, 200 тонно овощь хадагалха хранилищи, тэжээлэй 4 кухни баригдаhан, автошэгнүүр түхеэрэгдэhэн байна.

1960 он хүрэтэр ниитын малажалай нилээд олон байранууд б… ригдаха юм. 1955 онhoo 1959 он б… тор тус бүридөө 100 үнеэнэй б… ха типовой 4 байра барихабди. Т… рэшэлэн эдэ жэлнүүдтэ тус бүрид… 95 толгой тугалай байха 4 ш… байра, 500—500 хониной байха… типовой байра, 1000 тахяагай… 2000 дальбараагай тус бүридөө б… ха 5 шэнэ байра баригдажа дүүр… дэхэ юм.

1955 онhoo эхилжэ, 1960 он хү… тэр туд бүридөө 100 тонно сило… багтаха 12 силоснэ набтар ба… нууд баригдаха, тус бүридөө … тонно силосэй багтаха, шулуун… натай силоснэ 3 траншей ашагл… гада оруулагдаха. Мүн туд бүри… 200 тонно силос багтааха, модон… натай 29 траншей энэ үе соо бари… даха.

Эдэ бүхы зорилгонуудаа бэелү… хын тула колхоздомнай 33 колх… нигуудhаа бүридэhэн барилгын т… хай бригада эмхидхэгдэжэ, түхэр… жэл соо хүдэлмэрилхэ. Мүнөө … үнеэдэй байха, 200 толгой на… ноохотой хонидой байха шэнэ б… ранууд баригдажа дүүргэгдэ… байна. Мүн 150 квадратна метр … майтай овощиин теплицэ барига… байнхай.

Ойрын 4 жэл соо насосуудта…

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй ба колхозно эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар заседани үнгэргөө. Колхознигуудай хамтын суглаагаар баталагдан абтаhан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар эгээн түрүүн ямар хүдэлмэринүүдые хэжэ эхилхэ тухай энэ заседани дээрэ хэлсэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой правлениин түрүүлэгшэ П. С. Матвеев (дунда) эгээн түрүүн хэгдэхэ хүдэлмэринүүд тухай мэдээсэжэ байна.

Б. Мунгоновой фото.

СААШАДАА ХҮГЖЭХЭ АРГА ЗАМУУД

шиидхэбэриие бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёогоо

☆ ☆

...дог малтаха байнабди. 1955—1957 онуудта 400 тонно тэжээлэй баггаха хранилищи баригдажа дүүргэгдэхэ юм.

Культурно-ажаһуудалай барилганууд. Малай ба үйлэдбэриин барилганууды үргэнөөр ябуулхатай хамта, малажалай болон үйлэдбэриин газарта һалбаринуудта хүдэлмэрилдэг колхознигуудай байха гэр байранууды, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ байрануудые бариха болонобди. 1954 ондо малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй байха хамтын 2 байра баригдаһан байбал, малай холо фермэнүүдэй дэргэдэ 1955 онһоо эхилжэ 1960 он хүрэтэр малшадай хамтын 7 байра баригдаха. 1955 ондо малажалай 2 томо фермэнүүдэй дэргэдэ культбазанууд баригдаха юм. 1957—1959 онуудта малажалай хүдэлмэрилэгшэдтэ 2 бани шэнээр бариха үгэхэбди.

Колхозойнгоо центр Никольск тосхондо 300 хүнэй һууритай Культурын байшан бариха, энэ үе соо 25 колхознигуудай гэр байрануудые шэнээр һэльбэн заһабарилжа үгэхэ байнабди. Энэ жэлдэ манай колхоз өөрынгөө электростанциин хүсөөр хүдэлмэринүүдые электрификацилжа эхилхэнь. Мүнөө электростанциин баригдажа дүүрэхээ байна. Мүн байгша ондо радиофикацилга дүүргэгдэхэ юм.

Барилгын эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые мүнөөнһөө хэжэ эхилхын тула колхозой ба МТС-эй хүсөөр барилгын модон ехээр бэлэдхэгдэжэ байна. Жэшээнь, 1954—1955 онуудай нюурта 4 мянган кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ, 1000 гаран кубометрынь колхозой центртэ асарагдаа.

5. Малажалай хүдэлмэринүүдые механизацилга

Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилангүйгөөр малай тоо толгойе олошоруулжа, ашаг шэмынь дээшэлүүлхэ хэрэг бэрхэтэй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Урда жэлнүүдтэ энэ талаар зарим нэгэ хүдэлмэри хэгдээ һэн. Жэшээнь, малай зарим фермэнүүдтэ хэдэн кормозапарнигууд, тэжээл хэрэглэхэ ба бутаруулдаг машинанууд хэрэглэгдэдэг болоһон байгаа. Гэбэшье, эдэ бүгэдэ машинанууд хаанашье хүрэлдэггүй юм. Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые бүрин механизацилхын тула заатгүй олон кормозапарнигууд, силос хэршэдэг, бутаруулдаг машинанууд, дүүжэн харгынууд, үнеэ һаалиин аппаратууд, хониной нооһо хайшалха агрегатууд ба бусад олон механизмууд хэрэгтэй болохо байна. Тэдэнние хараадаа абажа, бидэнэр табанжэлэйнгээ түсэбтэ соо механизацилгын талаар иимэ хүдэлмэринүүдые хэхэ гэжэ шиидхэбди:

Үхэрэй-товарна фермэдэ: 4 дүүжэн харгытай, тэжээлэй механизациин 4 кухнитай, 4 авто-уһалуулгатай, үнеэ механическаар һаадаг 4 аппаратай болохо, 4 худаг механизацилха.

Хониной-товарна фермэдэ: 3 худаг механизацилха, 1960 ондо бүхы малдоо электрын агрегадаар хайшалдаг болохо.

Гахайн-товарна фермэдэ: 2 дүүжэн харгытай болохо.

Фермэнүүдые электрификацилга: үхэрэй-товарна фермын 6 байрада, хониной-товарна фермын 10 байрада, гахайн-товарна фермын 3 байрада, шубуунай-товарна фермын 5 байрада электрын гэрэл ба хүсэ хэрэглэхэ болохо.

Иимэ хүмэнгүүдые худалдан абажа «ЗКП-1» маркын 6 кормозапарник, корнеплод ба хартаабха угааха машина, корнеплод ба хартаабха хэршэхэ 2 машина, уһанай 2 насос, һүнэй 1 лаборатори, хүндэ ашаанай 1 шэгнүүр.

Нэгэ хониноһоо нооһо хайшалалга иимэ ехэ болохо (килограммаар)

Тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэрине механизацилга: 1960 ондо 1500 гектар сабшалангай хуряалгые комплексноор механизацилха, 310 гектар тэжээлэй культурануудые механизированнээр хуряаха, 310 гектар тэжээлэй культурануудай тарилга ба ургасын хойноһоо харууһалгые комплексноор механизацилха, 4000 тонно силос даралгые, 1500 тонно тэжээл хэршэлгые механизацилха, 7000 тонно тэжээл механизмаар шэрэхэ.

6. Колхозоймнай олзо доход ехэ болохо

Колхозойнгоо ажахын бүхы һалбаринуудта иимэ үрэ дүнгүүдые туйлаад байхадаа колхоздоо жэл бүри хэдэн миллион түхэригэй олзо доход оруулдаг болохо байнабди. Жэшээнь, 1954 онойхитой сасуулахада, 1960 ондо 5 дахин ехэ гэхэ бэлэн хамта дээрээ 5 миллион түхэригэй олзо доход абахабди. Тэрэ тоодо, таряанажал ба овощь ургалгаһаа 1 миллион 500 мянган түхэригэй гэхэ гү, али 1954 оной орлогоһоо 6 дахин ехэ олзо доход абтаха юм. Тиихэдэ малажалаа 3 миллион 500 мянган түхэригэй олзо доход абтаха. Жэшээнь, гүрэндэ нооһо уялгата ёһоор тушаалгаһаа ба худалдалгаһаа 1 миллион шахуу түхэригэй гахайн, үхэрэй болон хониной мяха гүрэндэ тушаажа ба худалдажа, 1 миллион гаран түхэригэй олзо доход оруулхабди. Тэрэшэлэн һү али болохо ёһоор һаажа, уялгата ёһоор гүрэндэ тушаажа ба худалдажа, 1 миллион гаран түхэригэй олзо доход абаха найдалгатойбди.

Колхозоймнай мүнгэн олзо доход иигэжэ ехэ болоходонь, малажалай ба үйлэдбэриин барилганууд, культурно-ажаһуудалай барилганууд ехээр хэгдэдэг болохо, малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд бүри ехээр механизацилагдажа, электрификацилагдадаг болохо юм. Мүн ашаг шэмэ ехээр үгэдэг үүлтэртэ малнууд олоор худалдаг абтажа, үсхэбэрилэгдэдэг болохо байна.

Колхозой ниитын ажахын түргэнөөр хүгжэхэтэй, артелиин олзо доходой ехэ болохотой хамта, колхознигуудайшье ажабайдалай бүри һайжарха, олзо доходойнь ехэ болохо байһыень мэдэнэбди. Тиин 1960 он хүрэтэр колхознигуудаймнай ажалта үдэрэй өөрынь үнэ сэн 1954 онойхидо орходоо хэдэн дахин дээшэлхэ байна. Мүн колхозоймнай хубаагдадаггүй фонд энэ үе соо мүнөө байһанһаа орходоо хэдэн дахин ехэ болохо юм.

* * *

Эдэ бүгэдэ хэмжээ-ябуулгануудые бодото хэрэг дээрэ бэелүүлхын тула манай колхозой гэшүүд ехэхэн оролдолго хүсэсэ гаргаха байна. Тиимэһээ хүдэлмэри хэжэ шадаха колхозник бүхэмнай ажалайнгаа бүтээсэ үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхэ уялгатай байһанаа мэдэрнэ. Нэгэшье колхознигой ажалта үдэрэй минимум олоогүй байхагүй тушаа, ниитынгээ ажал хүдэлмэридэ колхознигуудай булгадаа хабаададаг болохо тушаа хэмжээ абахабди.

Эндэ хараалагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые амжалтатайгаар дүүргэлгэ хадаа малайнгаа мүнөө жэлэй үбэлжэлгые, шэнэ түл абалгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэһэнһөө, хабарай тарилгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэһэнһээ нилээд дуллыдаха юм. Тиимэһээ эдэ хүдэлмэринүүдтэ анхаралаа ехээр хандуулнабди.

Хамтынгаа суглаан дээрэ баталан абаһан энэ хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ хэрэгтэмнай мүн бэрхэшээлнүүдшье тохёолдохо байха. Теэд бэрхэшээлнүүдһээ бидэнэр сухарихагүйбди. Коммунистическэ партиингаа Центральна Комитедэй январска Пленумэй зааһан замаар ябажа, артельнэ ниитынгээ ажахые саашадань хүгжөөхын, колхознигуудаа бүри культурна ажабайдалтай болгохын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхэ, мүрысөөтэ ажалаа улам эршэдхэхэ байнабди.

П. С. Матвеев, колхозой правлениин түрүүлэгшэ, **И. Е. Крупенников,** партийна организациин секретарь, **А. Ф. Херсон,** Хонхолойн МТС-эй агроном, **К. Е. Брылев,** хониной-товарна фермые даагша, **Е. Е. Ерофеев,** барилгын бригадын бригадир, **А. Н. Путинцев,** Хонхолойн МТС-эй зоотехник, **А. Ф. Бодров,** таряанажалай № 1 бригадын бригадир, **М. П. Стулев,** таряанажалай № 3 бригадын бригадир, **А. Е. Брылева,** ахалагша һаалишан, **И. В. Калашников,** модошо дархан, **М. Т. Ерофеев,** колхозник.

☆ ☆ ☆

Ехэ ажалай эхин

Февраль һарын түрүүшын үдэрнүүд байгаа һэн. Үбэлэй хүйтэн түлэб дундаа ганиржа, хуудам тала дайда тээһээ шэмэрүүн шанга һалхин үлеэжэ, Никольско тосхоной олон үйлсэнүүдээр шэрүүн саһа урадхуулна. Үбэлэй хүйтэн һүүлшынгээ хүсэ гаргана, таряанай, сабшалангай газар дээгүүр бордоһо шуурган эшхэрнэ.

Эгээл эдэ үдэрнүүдтэ радио ба газетэнүүд энэ ехэ һони асараа һэн. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Пленум боложо, ороной хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ, малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абадаг болохо гэһэн шухалын шухала зорилго бүхы советскэ арадай урда табиһан байна. Никольско колхознигууд аймагайнгаа бүхы таряашад, малшад, механизаторнуудтай хамта партиингаа ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые тон ехэ баяртайгаар угтаа. Фермэ, гүүртэ, отара, бригада бүхэндэ, айл бүхэндэ тэрэниие зүбшэбэ, тэрэниие бодотоор бэелүүлхын түлөө юу хэхэ хэрэгтэйб, артелиингээ ажахые хүгжөөлгэдэ һаад ушаруулжа байһан дутуу дундануудаа яажа усадхаха ёһотойб гэжэ хэлсэбэ, хөөрэлдэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин коммунистнууд секретарь Иван Егорович Крупенников түрүүтэй фермэ, гүүртэ, отара, бригадануудаар гаража, Пленумэй шиидхэбэриие колхознигуудаар зүбшэн хэлсүүлбэ. Агитаторнууд, комсомолецууд одоол ехэ хүдэлмэри хээ. Олон тоото хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдөө. Иимэ хөөрэлдөөнүүд дээрэ колхознигууд—залуу хүбүүд, басагадшье, үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдшье өөһэдынгөө һанамжанууд болон дурадхалнуудые хэлээ. Тэдэниинь агитаторнууд ханамжатайгаар бэшэжэ абаа. Ниитынгээ малажал саашадань хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулгануудые колхозой правлениин зохёоходонь, тэдэнь тон хэрэгтэй байха бшуу. Үнэхөөрөөшье хэмжээ-ябуулгануудые зохёоходоо правлени колхознигуудай дурадхалнуудые хараадаа абалсаа.

Тииһээр байтар февраль һара үнгэрбэ. Газаа хабарай шэнжэтэй боложо, наран удааханаар шарана. Мартын табанда колхозой коммунистнууд сугларжа, правлениин зохёоһон хэмжээ-ябуулгануудые уридшалан зүбшэн хэлсэбэ. Һүүлээрнь, мартын найманай үдэр колхознигуудай хамтын суглаан болобо. Колхозой клуб соо артелиин гэшүүд олоороо сугларaa. Тэдэнэр артелиингээ үндэһэн шухала асуудал шиидхэхэеэ ерээд, суглаанай эхилхые хүлеэжэ ядан, өөһэд хоорондоо хөөрэлдэн һууна. Мүн Хонхолойн МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье бии.

Үдэ багта хамтын суглаан нээгдэжэ, «1955—1960 онуудта артелиингээ ажахые хүгжөөхэ хэмжээ-ябуулганууд тухай» колхозой правлениин түрүүлэгшэ Петр Семенович Матвеевэй элидхэлые колхознигууд зүбшэн хэлсэбэ.

—Нүхэдүүд! Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска, февральско-мартовска ба июньскэ Пленумүүдэй тогтоолнуудые, хүдөө ажахын талаар парти, правительствын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэй ашаар арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ, ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулха талаар үнгэрэгшэ жэлдэ нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа,—гэжэ нүхэр Матвеев элидхэлэйнгээ эхиндэ хэлэнэ.—Хүндэ индустриие хүгжөөлгын үндэһэ һуури дээрэ манай томо, социалистическэ хүдөө ажахы хүгжөөн дэбжээгдэнэ. Гүрэнэй зүгһөө саг үргэлжын туһаламжа үзүүлэгдэдэг байһанай ашаар хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ элитэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Ороной зарим районуудта ганданги жэлэй болобошье, нёдондо колхозууд ба совхозууд 1953 онойхиһоо ехэ орооһо таряа гүрэндөө тушааһан, хартаабха ба овощь ехээр бэлэдхэһэн байха юм. Промышленностиин зүгһөө хүдөө ажахыда тон ехэ туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Тэрэ болбол хүдөө ажахыда олон мянган трактор ба хүдөө ажахын машинануудые үгэнэ, олон мянган залуу хүдэлмэришэдынь шэнэ ба боро газар ашаглалгада ерэнэ. Энэ хадаа хүдэлмэришэн анги ба колхозно таряашад хоёрой хоорондохи бата бэхи барисаае үшөө дахин харуулна.

—Тиихэтэй хамта, — гэжэ нүхэр Матвеев саашань үргэлжэлнэ,—мүнөө үедэ малажал хүгжөөлгын, илангаяа малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн эдеэ хоолой талаар хүн зоной улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжые, мүн түүхэй эдэй талаар промышленностиин хэрэглэмжые гүйсэд хангажа шаданагүй, ниитын малажал хүдөө ажахын эгээн гээгдэнги һалбари байһан зандаа гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум тэмдэглээ. Манайшье колхоз эдлүүриин газарай зуун гектар бүхэнһөө малажалай продуктнуудые өөдэгүй багаар абана. 1954 ондо фуражна үнеэн бүриһөө оройдоо 411 литр һү һаагаабди. Мал үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб бүхы түрэлэй малаар дүүргэгдэбэшье, эбэртэ бодо малай һүрэг соо үнеэдэй тоо толгой үсөөн байһан зандаа. Тэрэшэлэн, таряанай ургаса багаар абтана. Нёдондо орооһото культурануудай бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин оройдоо 5,8 центнер ургаса абтаһан байгаа. Малай тэжээлэй база хангалтагүй байна. Малажал хүгжөөлгын гол шухала нүхэсэл болохо орооһо таряа үйлэдбэрилгые бүхы хэмжээгээр ехэдхэхэ, тэжээлэй бата бэхи база байгуулха асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум заагаа.

Орооһо таряанай ресурсые ехэдхэхэ ба шэмэтэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ кукурузын угаа ехэ удхашанартай байһан тухай элидхэлшэ саашань хэлэнэ. Ургаса ехэтэй энэ үнэтэ культура ороной бүхы районуудта, тэрэ тоодо манай эндэшье амжалтатайгаар ургуулагдаха байна. Республикын олохон колхозууд кукуруза тарилгаар яһала ехэ дүй дүршэлтэй боложо байгаа. Тиимэһээ манай колхоз энэ культурые ехээр тариха ёһотойбди. 1960 ондо тарилгын бүхы талмайн 20 процентые кукуруза эзэлхэ зэргэтэй.

Саашань нүхэр Матвеев 1955 — 1960 онуудта малажал хүгжөөхэ ба малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абахые хараалһан хэмжээ-ябуулгануудые колхознигуудта хэлэжэ үгэбэ. Эдэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор орооһото, орооһото-тэжээлэй ба тэжээлэй культурануудай тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдэхэ, ургасань дээшэлүүлэгдэхэ байна. Тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдаха, малай тоо толгой олон болохо, ашаг шэмэнь дээшэлхэ юм. Малажалай болон культурно-ажабайдалай барилганууд хэгдэхэ, фермэнүүдтэхи ба тэжээл үйлэдбэрилгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд механизацилагдаха, электрификацилагдаха байна. Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдые дүүргэхэдээ колхоз гүрэндөө малажалай продуктнуудые жэлһээ жэлдэ улам бүри ехээр тушаадаг ба худалдадаг болохо байна. Тэрэнэй ашаар колхозой олзо доход нилээд ехэ болохо. Жэшээлхэдэ, 1960 ондо хамта 5 миллион түхэригэй олзо доход абтаха болоно. Тэрэнэй ехэнхи хубинь, 3 миллион 500 мянган түхэригынь малажалһаа орохо юм.

Удаань, элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэнүүд болобо. Колхознигууд үнинэй һанажа, бодожо ябаһан юумэеэ хэлэбэ. Колхознигууд Калашников, Бурков, Кравцов, барилгын бригадын бригадир Ерофеев, зоотехник Путинцев, партийна организациин секретарь Крупенников, Хонхолойн МТС-эй директор Грачкин болон бусад үгэ хэлээ. Колхозник Бурков иигэжэ хэлэбэ:

—Кукуруза ехээр тариха тухай хэмжээ-ябуулганууд тон зүб хараалагдаа байна гэжэ һананаб. Энэ хадаа тон ургаса ехэтэй ба эрхим зэргын силос болодог. Мүн орооһоорнь гахай шахажа болохо. Кукуруза таригүйгөөр тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэхын аргагүй. Бидэнэр нёдондо ба урзанда 15—15 гектар кукуруза тариһан нэрэ зүүгээ гээшэ һэмди. Орооһото культуранууднаа үлэһэн, эгээн муу, үрэжэл багатай газарта тарижа, ургаса абаагүймнай гайхалтайшье бэшэ. Тиихэдээ мүн ургасын хойноһоо ямаршье харууһалга хэгдэдэггүй байгаа бшуу. Кукурузые һайн газарта таряад, һайнаар харууһалаад байгаа һаа, энэ хэмжээ-ябуулганууд соогоо хараалагдаһанай зэргээр ургаса абажа шадахабди.

—Хэмжээ-ябуулганууд соо хараалагдаһан тоонууд зарим колхознигуудта аргагүй ехэ, хүшэхүртэшэгүй шэнгээр һанагдажа болохо,—гэжэ барилгын бригадын бригадир Евлампий Елиферович Ерофеев хэлэнэ. Теэд минии һанахада, тиимэ диилдэшэгүй аймшагтай юумэн үгы байна. Бултадаа оролдосотойгоор ажаллахадаа табанжэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэбди. Тиигээд байхадаа улам бүри культурна, һайн байдалтай ба гүрэндөө малажалай продуктнуудые хэдэн дахин ехээр үгэдэг болохобди. Тиимэһээ нүхэд, нэгэшье үдэр, нэгэшье час дэмы үнгэргэнгүй, хэмжээ-ябуулгануудаа дары сагаа бэелүүлжэ эхилхэ ёһотойбди.

Харуулшан Петр Феклистович Кравцов хүсэд ашаглагдадаггүй Оборой ба Сагаан Шулуутайн бэлшээринүүдые хэрэглэхэ ба тэндэ зарим малаа абаашаха тушаа дурадхал оруулба.

—КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые дүүргэбэл малажалһаа ашаг шэмэ ба мүнгэн олзо доход бага гаргашатайгаар абаха байнабди,—гэжэ зоотехник Путинцев хэлэбэ.—1960 ондо малажалһаа 3,5 миллион түхэригэй олзо доход оруулхаар хараалһан түсэб яһала дүүргэгдэхээр байна. Артелиин бүхы арга боломжонууд хараадаа абтажа, табанжэлэй түсэб табигдаа. Тэрэниие баталха хэрэгтэй гэжэ һананаб. Зүгөөр, колхознигуудай ажалай журамые шангадхахын тула артелиин правлени эрид хэмжээ абаха ёһотой. Юуб гэхэдэ, ажалай журам үшөөл һула байна.

Хонхолойн МТС-эй директор Никита Павлович Грачкин хэлэһэн үгэ соогоо иигэжэ тэмдэглэбэ:

—Хараалагдаһан хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдэхээр. Тэрэниие амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хамаг хүсэеэ элсүүлхэ хэрэгтэй. МТС өөрынгөө зүгһөө хамаг бүхы туһаламжа үзүүлхэ юм. Кукурузые тарихын ба ургасыень харууһалхын тула механизмуудаар бүрин хангахын түлөө оролдохобди. «СШ-6» гэжэ сеялкэнүүдые, «КОН-2,8» гэжэ культиваторнуудые нэмэжэ абахабди. Шэнэ газарыетпай хахалжа үргэлжэлхэбди. Колхознигууд ба механизаторнууд хамтынгаа хүсөөр оролдожо, зориһондоо хүрэхэ байнабди.

—Хүдөө ажахын талаар парти, правительствын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хэрэг ажал дээрээ бэелүүлэн, артельнэ ажахымнай хүгжэлтынгөө замаар улам урагшаа дабшажа ябана,—гэжэ партийна организациин секретарь Иван Егорович Крупенников хэлэбэ.—Артелиингээ бүхы арга боломжонууд ба резервнүүдые хараадаа абажа, ерэхэ табан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые зохёогообди. Колхозой коммунистнууд тэрэниие хамтынгаа суглаан дээрэ бүрин һайшаагаа. Мүнөө бидэнэр, колхознигууд эдэ хэмжээ-ябуулгануудые хамтынгаа суглаан дээрэ баталан абажа, хүсэндэнь оруулха ёһотойбди. Колхоз ба МТС-най хүдөө ажахын техникээр улам ехээр зэбсэгжэжэ байна. Һаяар колхозойнгоо ажалда үшөө электрын хүсэ хэрэглэжэ эхилхэмнай. Тиихэдээ арга боломжонууднай бүри ехэ болохо. Нүхэд колхознигууд, артельнэ ажахыгаа хүгжөөхэ табанжэлэйнгээ түсэбые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллая!

Һүүлээрнь, хамтын суглаан артелиингээ табанжэлэй түсэбые нэгэн дуугаар баталан абаа.

Никольско колхознигууд тэрэ үдэр иимэ хэмжээ-ябуулгануудые баталан абаад, удаан бодожо байнгүй, хэрэг ажал дээрэнь дары бэелүүлжэ эхилбэ. Удангүй, мэргэжэлтэд ба эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар правлениин заседани боложо, хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлхэ талаар эгээн түрүүн ямар хүдэлмэринүүдые хэжэ эхилхэ тухай хэлсэһэн байна. Түбхын түрүүн Евлампий Елиферович Ерофеевэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригада бэхижүүлэгдэжэ, 33 гэшүүдтэй болгогдобо. Тиин, энэ бригадынхид үнеэдэй, тугалай байрануудай, теплицын ба электростанциин барилгануудай темпые улам түргэдхэбэ.

Электростанциин барилга һаяар дүүргэгдэжэ, колхознигуудай гэрнүүдтэ Ильичын лампочканууд ялархань. Тэрэшэлэн энэ электростанциин хүсөөр пилорама, тээрмэ болон фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд байгша ондо түрүүшынхеэ электрификацилагдажа эхилхэ юм. Мүнөө электролиниин столбнуудта проводанууд татагдажа, айл бүхэндэ оруулагдажа байна.

Гадна, кукуруза тарилгын комсомольско-залуушуулай тусхай звено 9 хүнһөө эмхидхэгдээ. Тэрэнэй звеноводоор колхозой комсомольско организациин секретарь Иван Юльевич Бодров томилогдоо. Энэ звено 10 гектар кукуруза тарижа ургуулхаар даажа абаба. Мүн Никольско долоон жэлэй һургуулиин һурагшад болон пионернүүд өөһэдынгөө звено эмхидхэжэ, 5 гектар кукуруза ургуулха уялга абаһан байна. Энэ звеное пионервожата Мария Ивановна Родионова хүтэлбэрилнэ. Кукурузын ехэнхи талмайнууд таряанажалай бригадануудта хубаарилагдан даалгагдаба. Кукуруза тарихын тула эрхим пар, үрэжэл ехэтэй газарнууд шэлэгдээ. Мүнөө тэдэ талмайнууд дээрэ шотагай үтэгжүүлгэнүүд шэрэгдэжэ байна. Кукурузын өөрын үрэһэ хүрэнгэтэй болохын тула колхоз 45000 горшоогхонууд соо кукурузын үрэһэ тарижа, эртээнһээ парнигууд соо ургуулаад, полидо һуулгаха гэжэ шиидээ. Таряанажалай бригадануудые, малажалай фермэнүүдые эмхидхэлэй талаар бэхижүүлхэ, ажалай журам шангадхаха болон бусад хэмжээнүүд правлениин зүгһөө абтаба.

Никольско колхознигууд хүгжэлтынгөө саашанхи замаар найдамтайгаар ябажа эхилбэ. Тэдэнэр мүнөө саашанхи ехэ ажалайнгаа эхиндэ байбашье, зориһондоо лаб хүрэжэ шадаха байһанаа мэдэнэ.

Б. МУНГОНОВ, Б. ДЫМБРЫЛОВ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз табанжэлэйнгээ үйлэдбэриин түсэбые бэелүүлжэ эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Агроном Лидия Силина огородой бригадын бригадир Юлий Савельевич Бодровто иигэжэ хэлэбэ:—Юлий Савельевич, мүнөө жэлдэ кукуруза тарихын тула 201 мянган горшоогхонуудайнгаа 45 мянгыень кукуруза тарилгын звенонуудта үгэхэ болобот... 2. 100 үнеэнэй байха типовой байрын барилгые түргэнөөр дүүргэхын тула дархашуул бүри эршэмтэйгээр хүдэлжэ эхилбэ.

Б. Мунгоновой фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

Парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэлэй шиидхэхы шата

Милитаристска парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүсэн Европын арадуудай хэжэ байһан тэмсэл шиидхэхы шатадаа оробо. Боннско правительство хадаа парламентын хоёрдохи палатада — бундесрадта эдэ хэлсээнүүдые мартын 18-да эсэслэн баталуулжа шадаһан байна. Парижска хэлсээнүүд французска парламентын хоёрдохи палатада һаяар зүбшэн хэлсэгдэхэнь. Германска милитаризмые һэргээхэ зорилгоор Парижда баталагдаһан хэлсээнүүдэй хүсэндөө орохо орохогүйнь тус палатын шиидхэбэриһээ дулдыдаха байна.

Баруун Германиие зэбсэглэхэ түсэбүүдтэй холбоотой асуудалнуудые шиидхэлгэһээ Европын саашанхи хүгжэлтын дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Эдэ түсэбүүдые бэелүүлгэ Германиин хоёр хуби болон хубааралгые саашадань үлөөхэ, мүн шэнэ дайнай аюулые шангадхаха байна. Тад һөөргэ, германска милитаризмые һэргээхэ түсэбүүдые буруушаалга Германиие нэгэдүүлхэ, Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ зам нээжэ үгэхэ байна. Тиимэһээ, Баруун Европын парламентнуудай дээдэ палатануудта парижска хэлсээнүүдые зүбшэн хэлсэлгэһээ уламжалан Баруун Европодо, илангаяа Баруун Германида ба Францида политическэ оршон байдалай тон ехээр хурсадаһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм.

Эдэ оронуудай зонхилхы нюурнууд США-гэй ба Англиин империалистнуудтай хамта ехэ оролдолго гарган—баалалтануудые, мэхэ гохонуудые хэрэглэн барууневропейскэ хэдэ хэдэн оронуудай парламентнуудай доодо палатануудта, мүн боннско бундесрадта парижска хэлсээнүүдые эсэслэн баталуулжа шадаһан байна. Гэбэшье, тэдэнэр хадаа ингэжэ өөһэдынгөө оронуудые политическэ хэсүү бэрхэ байдалда хүргөө.

«Бундестагта канцлер Аденауэрэй туйлаһан илалтын үрэ дүнгэй бирагүй байһаниинь мүнөө элиржэ байна... Бундестагай олонхидой ба Баруун Германиин арадай хоорондо угаа ехэ зүрилдөөн гарана. Бундестагта үгэ хэлэлгын болохын урда тээ канцлерта (Аденауэрта) ба парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүүгээр хэгдэһэн кампани арадай хүдэлөөнэй шэнжэ шанартай болоһон байна. «Германида олон жэлэй турша соо иимэ хүдэлөөн болоогүй юм» гэжэ американска «Нейшн» журнал бэшэнэ. Мүнөө парижска хэлсээнүүдэй түлөө бундесрадай гэшүүдэй голосовалаадшье байхада, эдэ хэлсээнүүдэй эсэстээ хүрэтэр бэелүүлэгдэхэ байһанда Вашингтоной болон Бонным зонхилхы нюурнууд үшөө хүсэд һайнаар этигэдэггүй байна.

Энээнһээ дутуугүйгөөр Францидахи оршон байдал хурсадаад байна. Парижска хэлсээнүүдые Республикын соведтэ зүбшэн хэлсэлтэ мартын 22-то болохоор хараалагдаа. Эсэслэн баталалга тухай хуулиин проектдэ соведэй ямар нэгэн заһабари оруулаа һаа, тэрэ проект Национальна суглаан дээрэ дахин зүбшэгдэхэ байна. Парижска хэлсээнүүдые Национальна суглаагаар арай гэжэ баталуулһан туладаа, тэрэниие тус суглаан дээрэ дахин зүбшэн хэлсүүлхые американска монополинууд, тэдэнэй французска туһамаршад хүсэдэггүй байна. Гадна мүнөө французска сенаторнууд хадаа һунгагшадай һанамжануудые хараадаа абана. Юуб гэхэдэ, Францида хоёрдохи палатын зарим сенаторнууд һаяшагаар шэнээр һунгагдаха байна. «Һаяар һунгагдаха ёһотой тэдэ сенаторнууд өөһэдтөө харюусалгые даажа абахые, мүн парижска хэлсээнүүдые һайшаажа, Германиие зэбсэглэлгые дэмжэхые хүсэхэгүй байна» гэжэ французска долоон хоног бүридэ гарадаг «Перспектив» газетэ бэшэнэ.

Саар тухай асуудалаар улам унжагайржа ба эбсэшэгүй боложо байһан франко-германска зүрилдөөнүүд Францийн зонхилхы нюурнуудые бүри хэсүү бэрхэ байдалда оруулна. Саар тухай асуудалаар боннско правительственна коалица дотор можо боложо хубааралга, тэрэнһээ уламжалан парижска хэлсээнүүдые бундестагта буруу һүргэжэ болохо байһан аюул Баруун Германидахи американска верховно комиссар Конэнтын сэхээр хамааралсаһанай эсэстэ зайсуулагдаһан байна гэжэ харин хэблэл мэдээсээ һэн. «Хэрбээ Конэнтын хамааралсаагүй һаа, Аденауэрэй правительство унажа болохо һэн» гэжэ американска «Нейшн» журнал бэшэһэн байгаа. США-гэй ба Англиин хүтэлбэрилхы түлөөлэгшэд Франци тушаа бүри «хүсэтэй арга» хэрэглэһэн байна. Жэшээлхэдэ, Британска премьер-министр Черчилль французска правительствода тусхай бэшэг эльгээжэ, тэрээн сосгоо ингэжэ занаһан байна: «хэрбээ Германиие зэбсэглэхэ тухай хэлсэее Францийн эсэслэн баталаагүй һаань, тэрэнэй һуурида ямар нэгэн ондоо гүрэн эзэлхэ байна» (тэрэнь Баруун Германи болоно. — А. Ш.). Мүн лэ иимэ удхатай гурбан бэшэгые французска правительствода Эйзенхауэр, Даллес ба Иден эльгээһэн байна гэжэ французска «Пари-пресс-энтрансижан» газетэ мэдээсээ һэн.

Зүгөөр, Вашингтоной, Лондоной, Парижын ба Бонным зонхилхы нюурнуудай баалалтануудые болон заналтануудые хэдэг болобошье европейскэ бусад оронуудай арадуудтай хамта немецкэ ба французска арадууд парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэлээ бүри үсэд шангаар үргэлжэлүүлнэ. Энэ тэмсэлэй үнэхөөрөөл бүгэдэарадай шэнжэтэй болоһые парижска хэлсээнүүдтэ ба германска милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхын тулада мартын 10-да үнгэргэгдэһэн уласхоорондын үдэр элеэр харуулна. Баруун Германида нюуса шахуу байдалда байдаг КПГ-һээ гадна, СДПГ, профсоюзууд, залуушуулай организацинууд, Евангалийска сүмэ, тэрэшэлэн буржуазна зарим ажал-ябуулагшад ба организацинууд парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэл хэжэ байдаг. Францида олон зоной хабаадалгатай суглаанууд хаа хаанагүй болоно. Германска милитаризмые һэргээлгые буруушаажа голосовалхыень сенаторнуудһаа эрихын тулада суглаанда хабаадагшад өөһэдынгөө делегадуудые Республикын соведтэ эльгээнэ. Французска арадай диилэнхи олонхинь парижска хэлсээнүүдые буруушаана.

Парижска хэлсээнүүдэй арадта харша, милитаристска шэнжэтэй байһыень үргэн олон арад зон мүнөө һайнаар мэдэнэ. Германска милитаризмые һэргээхэ талаар зонхилхы нюурнуудай ямаршье шиидхэбэринүүдые абабал энээндэ эсэргүү тэмсэлээ арад зон зогсоохогүй байна.

Али болохо аргаар...

Азиин арадуудай сүлөөрхэ гэһэн эрмэлзэлгэ ба азиатска хэдэ хэдэн оронуудай национальна болон политическэ бэеэ даанхай байдалтай болоһон ушар американска колонизаторнуудай һанаае ехээр зобооно. Азиин оронуудай бэеэ даанхай байдалые шадаал һаа азиадуудай өөһэдынь гараар дараха, азиатска оронуудые американецуудай зүгһөө экономическа талаар дарлан мүлжэхэ гэжэ тэдэнэй оролдодог байһаниинь өөһэдэйнь ябуулганууд ба тэдэнэй хэлэдэг үгэнүүдһээ элеэр харагдана.

Зүүн-Урда Азиин эзэрхэг түримхэй хэлсээндэ (СЕАТО) хабаадагшадай зүблөөн энэ оной февралиин эсэстэ Бангкогто болоһон байна. Азиадуудые (Японииe, Чан Кайшиин бүлэгые, Урда Корейе ба бусадые) хэрэглэн Азида эзэрхэг түримхэй ябуулгануудаа үргэдхэхэ гэһэн США-гэй эрмэлзэлгые азиатска оронуудай шууд буруушаажа байһые тус зүблөөн харуулаа. Энээниие хараадаа абан США-гэй империалистнууд хадаа өөһэдынгөө зорилгые ондоо замаар, Европодо өөһэдынгөө хэрэглэһэн — «экономическа туһаламжа» гэдэг түсэбые хэрэглэн туйлаха гэжэ шиидэһэн байна.

Хариин гүрэнүүдтэй харилсаа байгуулдаг США-гэй управлениин хүтэлбэрилэгшэ Гарольд Стассен энэ түсэбые үүдхэгшэ ба эмхидхэгшэ болоно. Тэрэ хадаа Зүүн-Урда Азиин оронуудаар гурбан неделиин турша соо аяншалха зуураа, американска «туһаламжын» ямар условитойгоор үгтэхэ байһан тухай хэдэ хэдэн дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Тиихэдээ, США-тай сэрэгэй хэлсээ баталһан ба СЕАТО-до ородог оронууд (жэшээлхэдэ, Пакистан) «эгээн түрүүн» американска «туһаламжа» абаха байна гэжэ Стассен мэдүүлээ. Азиатска оронуудые дарлан мүлжэхые оролдохо зуураа, дэлхэйн демократическа оронуудтай байгуулһан экономическа холбоо барисааень таһалдуулхые американска империалистнууд эрмэлзэнэ. Юуб гэхэдэ, эдэ холбоо барисааниинь Азиин арадуудай хүсэ шадалые ба бэеэ даанхай байдалые бэхижүүлгэдэ туһалдаг байна бшуу. Токиодо ошоод байхадаа Стассен хадаа СССР-тэй ба Хитадай Арадай Республикатай худалдаа наймаа эрхилхэгүй гэһэн эрилтэ Японидо хэһэн байна.

Индидэ булад хайлуулдаг завод бариха тухай Индиин ба СССР-эй хоорондо баталагдаһан хэлсээн тухай Делиһээ һаяхан мэдээсэхэдээ, СССР хадаа Азида техническэ туһаламжа үзүүлжэ шадахагүй юм гэһэн хэбэртэйгээр хардалга гүрдэлгэ хэхые «Юнайтед стейтс ньюс энд уорлд рипорт» гэжэ американска журнал һэдэһэн байна.

Японско буржуазна хэблэл ба радио хадаа Стассенай ябуулгануудые буруушааһан байна. «Политическэ бодолоор бэшэ, харин Японийн экономическа талаараа бэеэ даанхай болохо шухала байһан дээрэһээ Хитадтай ба Советскэ Союзтай холбоо байгуулха хэрэгтэй болоһон байгаа» гэжэ «Ниппон Кейдзай» журнал бэшэнэ. «Экономическа туһаламжа» үзүүлхэ тухай американска түсэбүүд тухай тогтохо зуураа, Зүүн-Урда Азиин олон оронууд энэ туһаламжа абаа һаа, политическэ ба экономическа талаар бэеэ даанхай байдалаа алдажа болохобди гэжэ айдаг байна» гээд японско радио тэмдэглэнэ.

«Али болохо аргаар» Азиие дарлан мүлжэхэ гэһэн түсэбтэйгөөр Стассен Азиин оронуудаар аяншалһан байна. Холбоото Штадууд хадаа сэрэгэй хүсөөр Азиие дарлан мүлжэжэ шадаагүй. Тиимэһээ «Азида зорюулагдаһан маршаллай түсэбые» хэрэглэн, энээниие туйлаха гэжэ тэдэнэр оролдоно.

Теэд, Зүүн-Урда Азиин арадууд хадаа колонизаторнуудай зүгһөө хорото муухай мэхэ гохонуудай ямаршье аргаар хэгдээ һаань таажа шададаг болоһон байна. Тэдэнэр, американска «туһаламжа» үзүүлхэ ямаршье түсэбүүдээр мэхэлэгдэхэгүй.

А. Шатилов.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын ажалшадай ажабайдал саг үргэлжэ һайжарна. Гутал, хубсаһа, мүн промышленна бусад эд бараануудые хүнүүд ехээр хэрэглэдэг боложо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Пхеньяндахи гүрэнэй магазин соо.

Синьхуа агентствын фото.

Чехословакиин горнягуудай илалта

ПРАГА, мартын 19. (ТАСС). Чехословакиин эгээн томо нүүрһэнэй бассейн бологшо Островско-Карвинска нүүрһэнэй бассейнэй горнягууд үйлэдбэриингөө даалгабариие болзорһоонь урид дүүргээ. Энэ бассейнэй горнягуудай бригаданууд цикличнэ графигаар хүдэлмэрилдэг юм. Тэдэнэр хадаа февраль һара соо тогтоогдоһон даалгабариһаа гадуур 100 мянган тонно нүүрһэ малтан абаа.

«Цингр» гэжэ шахтын горнягууд мартын 15 хүрэтэр нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые дүүргээд, түсэбһөө гадуур 20 мянга шахуу тонно нүүрһэ малтаһан байна.

«Мир» гэжэ шахтын коллектив үйлэдбэриингөө түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Түсэбһөө гадуур малтагдаһан нүүрһэн энэ шахтаһаа городуудта, промышленна предприятинуудта, шэнэ барилгануудта үдэр бүри эльгээгдэнэ.

Островско-Карвинска бассейнэй горнягуудһаа жэшээ абан Хойто-Чешскэ нүүрһэнэй бассейнэй долоон томо шахтын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө жэлдэ түсэбһөө гадуур мянган тонно нүүрһэ малтаха, миллион крон алмаха гэһэн уялга абаа.

Фредерик Жолио-Кюри 55 наһа гүйсэбэ

ПАРИЖ, мартын 19. (ТАСС). Французска элитэ ехэ эрдэмтэ, ниитын ажал-ябуулагша Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ Фредерик Жолио-Кюриин 55 наһа гүйсэһэн үдэрые Францийн түрүү олониитэ тэмдэглэжэ байна.

Фредерик Жолио-Кюридэ французска коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй хандаһан амаршалгын текстые «Юманите» газетэ тунхаглаа.

Давид Ойстрах Японидо амжалтатайгаар наадаба

ТОКИО, мартын 19. (ТАСС). Советскэ скрипач Давид Ойстрахын түгэсхэлэй концерт Токиодо һаяхан болоо. Энэ концертдэ 3 мянган хүн хабаадажа, ехээр һонирхон хараһан байна.

Японидо ошоод байха зуураа, Ойстрах олон городуудта, тэрэ тоодо Осакада, Киотодо, Нагояда концертнүүдые харуулаа. Ойстрахын концертнүүдые хамта дээрээ 40 мянга гаран хүн хараһан байна.

Ойстрахын тон шадамараар наададаг байһаниие японско хэблэл тэмдэглэнэ. Давид Ойстрахын концертнүүд японо-советскэ культурна холбоо барисаа бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ «Асахи» болон бусад газетэнүүд бэшэнэ.

Голландиин коммунистическэ партиин программын проект

ГААГА, мартын 19. (ТАСС). Голландиин коммунистическэ партиин ябуулга хэхэ программын проектые «Де Ваархейд» газетэ мартын 18-да толилоо. Апрелиин 8-һаа 11 хүрэтэр Амстердамда болохоёо байһан партиин съезд дээрэ программын тус проект зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

«Манай зүүн хилэдэ германска милитаризмын дахин хүл дээрээ гарахые оролдожо байһан үедэ, ороноо хамгаалхын ба нациияа абархын тулада нэгэдэхыень бүхы арадые Голландиин коммунистическэ парти уряална».

Атомна ба водородно зэбсэг заатагүй хорихо, тэрэнэй запасуудые бүхы оронуудта усадхаха, германска милитаристнуудые зэбсэглүүлхэгүй ба парижска хэлсээнүүдые баталуулхагүй ябадалда, тэрэшэлэн Европодо аюулгүй байдалые хамтаараа сахиха системэ байгуулгада шэглүүлэгдэһэн политика ябуулдаг ямаршье правительствые дэмжэхээр бэлэн байһанаа Голландиин коммунистическэ парти мэдүүлнэ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй заседани

ЛОНДОН, мартын 19. (ТАСС). Эндэ тунхаглагдаһан тусхай коммюникегэй ёһоор буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй заседани үсэгэлдэр болоо. Тэрээн дээрэ французска түлөөлэгшэ Жюль Мок түрүүлэгшээр һуугаа.

Удаадахи заседанинь мартын 22-то болохо юм.

Аргентинскэ профсоюзна ба ниитын ажал-ябуулагшад арестовалагдаба

БУЭНОС-АЙРЕС, мартын 19. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн федерациин генеральна соведэй варшавска сессиһээ бусажа ерэһэн Аргентинын профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд Петро Чиаранти, Доминго Вароне ба Гастон Редиво гэгшэдые полици арестовалаа гэжэ мэдээжэ болоо. Тэдэнэр бултадаа түрмэдэ хаагдаһан байна.

«Амаралтагүйгөөр» гэжэ нэрэтэй номой автор уранзохёолшо Рауль Лара гэгшые полици арестовалһан байна. Аргентинска мяханай холодильнигуудай ба мал үүсэлдэг газарнуудай хүдэлмэришэдэй ажабайдал ба тэмсэл энэ ном соо харуулагдаһан байна. Хилын саанаһаа бэшэг абаа гэжэ шалтаг бараад, Ларые арестовалһан байна.

Японско шэнэ правительствын состав

ШАНХАЙ, мартын 19. (ТАСС). Японско радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, премьер-министр Ициро Хатоямын байгуулһан Японийн министрнүүдэй шэнэ кабинедэй состав мүнөөдэр хуулитаар баталагдаа. Демократическа партиин гэшүүдһээ байгуулагдаһан шэнэ кабинедтэ Хатоямын урдын кабинедэй 10 министр, 6 шэнэ министр ороһон байна.

Министрнүүдэй кабинедэй гол тушаалнуудта иимэ хүнүүд ороо. Премьер-министр Ициро Хатояма; премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр — Мамору Сигемицу; финансын министр—Хисато Ицимада; гадаадын худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Тандзан Исибаси; юстициин министр—Сиро Ханамура, портфельгүй министр ба национальна обороны управлениин начальник—Арата Сугихара; портфельгүй министр ба экономическа бюрогой начальник — Тацуноске Такасаки; кабинедэй генеральна секретаряар Рютаро Немото томилогдоо.

Советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудай США ошолгые американска студентнүүд һайшаана

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Советскэ студенческэ болон залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудай һаяар США ошохо болоһон ушарые американска хэдэ хэдэн университедүүд болон колледжнүүдэй студентнүүд ехээр һайшаана.

Советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудые колледждээ уриха гэһэн резолюциие ситиколледжын Нью-Йоркдохи колледжын студенческэ совет мартын 17-до һайшаагаа. Студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудай ерэлгэ Холбоото Штадуудай ба Советскэ Союзай хоорондохи культурна харилсаае һайжаруулгада туһалха байна гэжэ резолюци соонь заагдана.

Рапю-Йоркдохи Фордхэмскэ католическа университедэй түлөөлэгшэд мүн лэ иимэрхүү мэдүүлгэ хэһэн байна.

17 мянган студентнүүдэй һурадаг Урда-Калифорнийска университедэй студенческэ совет резолюци баталан абаа гэжэ «Пиплс уорлд» гэжэ газетэ мэдээсээ. Университедэй студентнэр советскэ студенческэ ба залуушуулай газетэнүүдэй редакторнуудые университедтэ урихыень гуйжа университедэй хүтэлбэрилэгшэдтэ тэрэ резолюци соогоо хандаһан байна.

Советскэ артистнууд Афиныда концерт харуулба

АФИНЫ. (ТАСС). Афинын артистнуудай обществын уряалаар советскэ хэдэн артистнууд эндэ ерэһэн байна. Тэдэнэр мартын 17-до Афиныдэ түрүүшынгээ концерт харуулаа. Хоёр мянга гаран хүнэй һуурitай «Орфеос» гэжэ кинотеатр соо хүн зон дүүрэтэрээ суглараа. СССР-һээ Грецидэ байдаг посол М. Г. Сергеев, Грециин политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, парламентын депутадууд, посольствонууд болон миссинүүдэй гэшүүд, греческэ олониитын түлөөлэгшэд концерт дээрэ байлсаа.

СССР-эй арадай артистка Е. И. Чавдар, ССР Союзай Ехэ театрын солистнууд С. Н. Головкина ба Л. Т. Жданов гэгшэдэй дуулалгые, скрипач Б. Э. Гольдштейн болон пианист Н. Г. Вальтер гэгшэдэй наадалгые хүн ехээр һонирхон хараа.

«Советскэ артистнуудай концерт харуулга мүнөө жэлдэ Грециин культурна ажабайдалда болоһон эгээн шухала событи мүн» гэжэ «Авги» газетэ бэшэнэ.

Концентрационно лагер[ь]... хаагдаһан иракска патриодуудай бэшэг

БЕЙРУТ, мартын 19. (ТА[СС]). «Телеграф» гэжэ газетын ко[рреспондентын] Багдадһаа мэдээсэһ[энэй] ёһоор, Шайбадахи английска с... гэй лагерь шадар Нури Саидын [пра]вительствын бариһан концен[трац]ионно лагерь бии юм. Тэндэ ир[ак]ска патриодууд хаалтатай бай... Тэдэнэй олонхинь иракско-тур[эцкэ] хэлсээе ба Нури Саидын антина[цио]нальна политикые буруушааһан... да һургуулиин һурагшад юм. Х... тада байгшад хирэ хирэ болоо... уһа орошодог землянканууд соо... муугаар байдаг. Концентрац[ионно] лагериин шанга харуултай б... даг болобошье, тэдэнэр өөһэдын[гөө] түрэлхидтэ бэшэг эльгээжэ шад... байна.

Бэшэг соонь ингэжэ хэлэгд...: «Манай лагерь шубгэтэй шабы[ар] мэрөөр хүреэлэгдэнхэй. Тэрээн... гуурнь электрическэ ток ябуул[а]даг байна. Ямаршье шалтагаа[р] лагерьһаа гарахыемнай шанга... риһон байна. Эдэ хоолнай ... муу. Тэрэниие адуу малдашье ... болохоор бэшэ.

Теэд, энэ эдеэ хоолһоонь ... шье арсаха аргагүй б... Иимэ эдеэ хоолһоонь а... шад, юумэ эдихэһээ зор[игоор] арсаба, «забастовко хэбэ» гэжэ ... нэгдээд, заатагүй хашуулдаг ... һээлгэдэг ба сэрэгэй сүүдтэ үг... юм. Үглөөгүүр муу бурдуг ... нэйнгөө һүүлээр хүндэ хүшэр хү... мэри хүүлдэг. Үбдэһэн хүнүүдтэ ... дицинскэ ямаршье туһаламжа ү... лэгдэдэггүй. Хаа хаанагүй зэбс... харуул табигданхай. Бидэнэй ... тамаһаа зугадажа ошохогүйн т... да хойноһоомнай хёрхоор ажа... хаража байдаг. Түрмын харуул... бидэниие али болохоор дорож... но. Энэ тамалан зобоолгые зог[со]хын ба бидэниие сүлөөлүүлхын ... лада бүхы хэмжээнүүдые а... етнай таанадые гүйнабди».

Порт-Саидада наһа бараһан ород морягууд[ай] памятник табигдаба

КАИР. (ТАСС). «Пересвет» ... крейсерэй ород морягууд 1917 ... январьда дайшалхы алба хэжэ ... ха үедөө наһа бараһан бай... Тэдэнэй хүүр дээрэ Порт-Са[ид]да мартын 18-да памятник бод... доо. Түрэл ороноо бусажа ... һан «Пересвет» крейсерэй ... эцкэ каналһаа гаража ... үедэнь немецкэ уһан доогуур яб... онгосо добтолһон байгаа. Тэрэн... уламжалан тус крейсер Дундада... лайда шэнгэһэн юм.

Энэ памятнигые СССР-эй О... ын министерство бодхоһон б... СССР-һээ Египедтэ байдаг сэр... атташе полковник Немченко па[мят]нигые нээгээ.

Египедтэхи советскэ посольс[тв]... хүдэлмэрилэгшэд, Порт-Саи[д]... портдо мүнөө байһан «Пересв[ет]... Хмельницкий» гэжэ советскэ ху... даа наймаанай судны команды... шүүд, Суэцкэ каналай зонын г[убер]натор Мухаммед Риад, тэрэш... сэрэгэй ба гражданска засагаа... дай бусад түлөөлэгшэд, египе... зэбсэгтэ хүсэнүүдэй бүлэг офи[цер]нүүд памятник нээлгын ёһолол ... рэ байлсаа.

Урда Вьетнамдахи бай[дал]

ПАРИЖ, мартын 19. (ТАСС)... да Вьетнамдахи политическэ б... хэсүү бэрхэтэй байһан зангаара... жэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. ... гондо правительствын байдаг ... шангые сэрэгэй томо частьнуу[д] ... ража байдаг. Городой үйлсэнүү... броневигүүд харуул харана. ... риканецуудаар дэмжэгдэдэг б... шье, премьер-министр Нго Д... Дьемэй засаг ехээр һуларһан б...

Баодаевска армиин частьну... ба шажанай бүлгэмүүдэй зэб... отрядуудай хоорондо тулалда... боложол байдаг.

Урда Вьетнамда шанга хори... нуудай хэгдэдэг болоһон дэ... һүүлэй хэдэн һарын турша соо 2... зетэ ба журнал хаагдаһан бай...

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Мүнөөдэр кино театрнуудта

Оперо ба баледэй театрта — «Аида» (20 часта).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — урауһа... шэнэ фильм «Представление сост...» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. ..., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 ..., 22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14 культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00409. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 7